

gemeente
Oost Gelre

Programmabegroting 2016

Meerjarenbegroting 2016 - 2019

Voorwoord

De Programmabegroting 2016 en de Meerjarenbegroting 2016-2019 geven op veel terreinen richting aan de toekomst van Oost Gelre. Voor het jaar 2016 zal de transformatie van de decentralisaties vorm gegeven gaan worden. Ik zie dit proces met vertrouwen tegemoet. De uitvoering van de decentralisaties gaat gepaard met financiële risico's, dit kunnen we nog niet wegnemen.

Sluitende begroting 2016

We kunnen deze risico's wel beheersbaar houden, zoals blijkt uit een structureel sluitende begroting voor 2016. We hebben ervoor gekozen om de korting van de integratie-uitkering niet geheel door te voeren, maar een zeker voorbehoud te maken. We hebben nog onvoldoende inzicht in de uitgaven en hoe de decentralisaties gaan ontwikkelen. Om die reden hebben we deze lijn vooralsnog voortgezet naar de toekomstige jaren. Voor een toekomstbestendig perspectief betekent dit nog wel dat er keuzes gemaakt moeten worden, gezien de jaarlijkse taakstelling vanaf 2017 van € 300.000. Ik hoop dat ik samen met u in gesprek kan gaan om hieraan invulling te geven.

Op eigen kracht

We hebben het coalitieakkoord vertaald in 4 programma's. Het is een logische indeling die aansluit bij de Strategienota 'Samen aan de slag in andere tijden'. We gaan met de doelstellingen in deze programma's aan de slag. Daar betrekken we natuurlijk de inwoners bij. Sterker nog, we stimuleren nadrukkelijk dat initiatieven voor deze doelstellingen vanuit de samenleving komen. Waarbij wij faciliteren en ondersteunen. 'Op eigen kracht, samen duurzaam vooruit' is niet alleen een titel boven het Coalitieakkoord. Het staat voor hoe we willen werken. Laten we vooral zó gaan werken, in dit geval met de Programmabegroting 2016 als leidraad.

A. Bronsvoot

De burgemeester

Inhoud

1. Visie	4
2. Leeswijzer	5
3. Financieel overzicht programmabegroting 2016	6
Bestaand beleid 2016 versus 2015	
Voorstellen van nieuw beleid	
Dekkingsplan 2016	
Resumé	
Meerjarenbeeld	
Meerjarenperspectief 2016 – 2019	
Reservepositie	
4. Programmaplan	11
Programma 1: Leefomgeving	
Programma 2: Onderwijs, educatie en vrijetijdsbesteding	
Programma 3: Zorg, inkomen, werkgelegenheid en economie	
Programma 4: Bestuur, bedrijfsvoering en dienstverlening	
5. Paragrafen	26
Paragraaf 1: Weerstandsvermogen en risicobeheersing	
Paragraaf 2: Verbonden partijen (participaties)	
Paragraaf 3: Bedrijfsvoering	
Paragraaf 4: Financiering	
Paragraaf 5: Onderhoud kapitaalgoederen	
Paragraaf 6: Grondbeleid	
Paragraaf 7: Lokale heffingen	
Bijlagen	56
Bijlage 1: Vergelijking begroting 2016 versus begroting 2015	
Bijlage 2: Voorstellen van nieuw beleid voor de periode 2016 - 2019	
Bijlage 3: Overzicht verbonden partijen	
Bijlage 4: Lijst met afkortingen	

1. Visie

Wij hebben een duidelijke visie die verwoord is in de nota "Samen aan de slag in andere tijden". Daarin zijn de unieke kwaliteiten van Oost Gelre beschreven.

Oost Gelre heeft iets te bieden aan bewoners, bedrijven en bezoekers:

- schitterend wonen;
- duurzaam ondernemen als motor voor de (lokale) economie;
- cultuur en natuur.

De manier waarop wij werken kenmerkt zich in drie kernwaarden: aandachtig, uitnodigend en eerlijk.

Deze kernwaarden vormen ook de pijlers voor ons financieel beleid. Wij willen transparant zijn voor onze burgers, bedrijven, instellingen en verenigingen. Daarvoor nemen wij initiatieven om de diverse partijen te betrekken bij de inhoudelijke totstandkoming van de programmabegroting. Niet alleen voor de ontwikkeling van nieuwe initiatieven maar ook om vanuit de samenleving nieuwe ideeën te ontvangen om bezuinigingen door te voeren.

De noodzaak om te bezuinigen blijft de komende jaren nog onvermijdelijk. In het bijzonder omdat de financiële situatie onzeker blijft en de decentralisaties in het sociaal domein gepaard gaan met forse kortingen op de budgetten die het rijk overhevelt.

Als bestuur, raad en college moeten wij discussiëren over onze rol als lokaal bestuur. We moeten principiële keuzes maken om de gemeente financieel gezond te houden. Maar dit kan niet zonder de inbreng en de bereidheid tot veranderingen binnen de samenleving. Daarbij zien wij dat de samenleving die rol al in diverse projecten uitstekend heeft opgepakt. Dat sterkt ons in de gedachte van verdere participatie tussen de gemeente en de samenleving. Waarbij de gemeenschap een hoog voorzieningenniveau in stand kan houden tegen lagere kosten.

2. Leeswijzer

De veranderingen volgen elkaar in steeds hoger tempo op en deze dynamiek vraagt om een bestuursstijl die hier bij aansluit. Dat moet ook in onze programmabegroting tot uiting komen. Deze slag hebben we nog niet helemaal gemaakt, maar de huidige programmabegroting laat al wel de eerste stappen zien.

Eén van die stappen is de indeling van de programma's. Die is gebaseerd op de Strategienota 'samen aan de slag in andere tijden' en sluit logisch aan bij de actuele thema's:

Programma 1 – Leefomgeving;

Programma 2 – Onderwijs, educatie en vrijetijdsbesteding;

Programma 3 – Zorg, inkomen, werkgelegenheid en economie;

Programma 4 – Bestuur, bedrijfsvoering en dienstverlening.

De programmabegroting bestaat uit een programmaplan (hoofdstuk 4) waarin de maatschappelijke effecten, beleidsdoelstellingen en activiteiten staan beschreven en de paragrafen (hoofdstuk 5).

In de kadernota staan de beleids- en financiële kaders waarbinnen wij de programmabegroting hebben opgesteld.

Per programma leest u:

- wat willen we bereiken (tekst in gearceerde blokjes);
- wat we ons ten doel stellen (onderstreepte tekst);
- wat we er voor gaan doen;
- wat het mag kosten.

Wat willen we bereiken - maatschappelijk effect

Met de op programmaniveau beschreven doelstellingen willen we een aantal maatschappelijke effecten beïnvloeden. Bijvoorbeeld hoe we de leefbaarheid in de kerkdorpen en hoofdkernen behouden en versterken.

Wat stellen we ons ten doel

We hebben realistische doelen opgenomen en ons beperkt tot de doelen die een relatie hebben met:

- nieuwe taken;
- speerpunten van beleid;
- taken / verantwoordelijkheden waar we op een andere manier invulling aan willen geven.

Al het andere werk gaat natuurlijk ook door (zoals onderhoud wegen, openbaar groen etc.).

Activiteiten

We hebben aan de doelen activiteiten / prestaties verbonden. Deze activiteiten / prestaties moeten er voor zorgen dat we de beoogde resultaten halen. Elke activiteit heeft uiteraard een eigen resultaat. Maar de som van de resultaten zorgt voor het realiseren van het doel en in het verlengde daarvan het maatschappelijke effect dat we willen beïnvloeden of bereiken.

3. Financieel overzicht programmabegroting 2016

Bestaand beleid 2016 versus 2015

In deze paragraaf geven we op hoofdlijnen de afwijkingen tussen de programmabegroting 2016 en programmabegroting 2015 weer.

Programma	Begroting 2015			Begroting 2016		
	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
1. Leefomgeving	-18.749.435	7.623.790	-11.125.645	-18.173.018	6.947.475	-11.225.543
2. Onderwijs, educatie en vrijetijdsbesteding	-8.270.208	1.407.982	-6.862.226	-7.527.867	717.308	-6.810.559
3. Zorg, inkomen, werkgelegenheid en economie	-36.026.369	29.286.824	-6.739.545	-35.023.703	27.141.420	-7.882.283
4. Bestuur, bedrijfsvoering en dienstverlening	-7.450.801	32.178.217	24.727.416	-7.883.422	33.481.897	25.598.475
Resultaat bestaand beleid	-70.496.813	70.496.813	0	-68.608.010	68.288.100	-319.910

De programmabegroting 2015, inclusief wijzigingen	€ 0
De programmabegroting 2016 bestaand beleid kent een tekort van	€ 319.910
Ten opzichte van 2015 is sprake van een verslechtering van het resultaat met	€ 319.910

De belangrijkste oorzaken voor deze wijziging van de financiële positie zijn:

☐ Vrijval kapitaallasten ten opzichte van 2015	+ € 592.000
☐ Erfpachten nu in exploitatie door complex erfpachtsgroden als MVA	+ € 27.000
☐ Nadeel rentetoerekening grondexploitatie door wijzigingen BBV	- € 388.000
☐ Verlaging integratie-uitkering sociaal domein	- € 1.175.000
☐ Verhoging van de algemene uitkering	+ € 644.000
Totaal van de belangrijkste afwijkingen	- € 300.000
Resultaat kleinere afwijkingen	+ € 20.000
Begrotingsresultaat 2016 van het bestaand beleid	- € 320.000

Voorstellen van nieuw beleid

Voorstellen van nieuw beleid leiden tot het volgende beslag op middelen. In bijlage 2 vindt u de uitwerking van de voorstellen van nieuw beleid per programma.

Investeringsniveau

Programma	2016	2017	2018	2019
1. Leefomgeving	6.374.500	4.054.000	6.241.500	4.755.000
2. Onderwijs, educatie en vrijetijdsbesteding	0	0	0	0
3. Zorg, inkomen, werkgelegenheid en economie	80.000	100.000	100.000	0
4. Bestuur, bedrijfsvoering en dienstverlening	202.000	45.000	90.000	65.000
Totaal investeringsniveau nieuw beleid	6.656.500	4.199.000	6.431.500	4.820.000

Budgettaire lasten

Programma	2016	2017	2018	2019
1. Leefomgeving	1.369.507	928.300	1.394.453	1.747.520
2. Onderwijs, educatie en vrijetijdsbesteding	0	0	0	0
3. Zorg, inkomen, werkgelegenheid en economie	80.000	100.000	100.000	0
4. Bestuur, bedrijfsvoering en dienstverlening	220.480	218.280	119.880	135.480
Totaal budgettaire lasten nieuw beleid	1.669.987	1.246.580	1.614.333	1.883.000
Dekking uit vrije reserve	-1.148.500	-395.000	-275.000	-175.000
Dekking uit voorziening riolering	-202.107	-367.400	-578.233	-724.900
Totaal dekking t.l.v. reserves & voorzieningen	-1.350.607	-762.400	-853.233	-899.900
Netto budgettaire jaarlasten nieuw beleid	319.380	484.180	761.100	983.100

Dekkingsplan 2016

Om tot een sluitende programmabegroting 2016 te komen moeten wij u een dekkingsplan voorleggen. Het dekkingsplan bestaat uit de volgende onderdelen:

Verhoging onroerende zaakbelasting	€	86.000
Aframing directe kosten	-	25.000
Taakstelling sociaal domein	-	664.798
Totaal vastgesteld dekkingsplan	€	775.798

Aanvullend dekkingsplan		
Verlaging rentepercentage 3%	€	370.716
Totaal	€	1.146.514

De taakstelling op het sociaal domein is vastgesteld in een percentage dat relatie heeft met de korting van de integratie-uitkering in 2016. De taakstelling van het sociaal domein is ingeschat op haalbaarheid, wij denken dat dit voor de Wmo 75%, Jeugdzorg 50% en Participatiewet 25% kan zijn. Dit resulteert in de volgende bedragen; Wmo € 394.196, Jeugd € 106.441 en Participatiewet € 164.161.

Aanvullend dekkingsplan

Wij hanteren al jaren een rekenrente van 4%, als wij met 3% rente (gezien onze omvang van de geldleningenportefeuille en de gehanteerde rente op de kapitaalmarkt) rekenen dan is er een structureel voordeel van € 370.716. Dit hebben wij opgenomen als aanvullend dekkingsplan.

Resumé

Op basis van de programmabegroting 2016, voorstellen van nieuw beleid en het dekkingsplan ontstaat het volgende financiële beeld voor het jaar 2016.

Financieel resultaat bestaand beleid programmabegroting 2016	€	-319.910
Nieuw beleid 2015 (genomen raadsbesluiten na 31 mei 2015)	€	-97.500
Voorstellen van nieuw beleid 2016	-	<u>-319.380</u>
Begrotingstekort	€	-736.790
Dekkingsplan 2016	-	<u>775.798</u>
Voordelig begrotingsresultaat 2016	€	39.008
Aanvullend dekkingsplan	€	<u>370.716</u>
Definitief voordelig begrotingsresultaat 2016	€	409.724

Incidentele baten en lasten bestaand beleid

Het overzicht van de incidentele baten en lasten biedt inzicht welke incidentele lasten deel uitmaken van de totale baten en lasten.

Programma 3

Incidentele lasten

Applicatiebeheerder S4SR € 46.225

Incidentele baten

Detachering personeel applicatiebeheer € 70.832

€ 24.607

Meerjarenbeeld

In de meerjarenraming hanteren wij de volgende uitgangspunten:

ontwikkeling prijsstijgingen en loonkosten

In de meerjarenbegroting houden wij rekening met constante prijzen. We houden dus geen rekening met inflatie en loonsomontwikkeling. Mede door de economische crisis kunnen we de ontwikkelingen voor wat betreft inflatie en loonkosten moeilijk voorspellen. Voor deze verwachte kostenstijging hebben wij daarom in de begroting vanaf 2016 stelposten opgenomen. Daarbij gaan we uit van de ramingen van het Centraal PlanBureau, te weten een inflatie van +1% en een loonkostenaanpassing van +1% gecorrigeerd met de prijsontwikkeling van de Algemene Uitkering (lopende prijzen).

algemene uitkering uit het gemeentefonds

De ontwikkeling van het inwonertal in onze gemeente versus de landelijke groei en de herverdeling van het gemeentefonds leidt tot een daling van de algemene uitkering voor Oost Gelre. Verdere mutaties / beleidswijzigingen worden als budgettair neutraal verondersteld.

belastingdruk

Wij houden rekening met een jaarlijkse trendmatige verhoging van 1,75% voor de onroerende-zaakbelasting (OZB) ad. € 86.000.

Meerjarenperspectief 2016 – 2019

Doorrekening van het meerjarenperspectief leidt tot het volgende financieel overzicht.

	2016	2017	2018	2019
Begrotingsuitkomst lopend jaar	-319.910	39.008	-124.808	-392.325
Ontwikkeling algemene uitkering	0	-262.218	-119.143	25.003
Ontwikkeling sociaal domein	0	-730.928	-643.890	-408.040
Taakstelling sociaal domein	664.798	243.828	254.015	129.218
Financieringsresultaat	0	65.220	-110.251	-143.532
Belastingen en leges	86.000	86.000	86.000	86.000
Ontwikkeling prijzen	0	-150.000	-150.000	-150.000
Vrijval kapitaallasten	0	329.017	308.888	322.565
Vrijval wachtgeldverplichtingen	0	79.792	0	0
Besparing directe kosten	25.000	0	0	0
Ombuigingen vanuit het project 'beter worden zonder ziek te zijn'	0	300.000	300.000	0
Incidentele baten en lasten 2016	0	-24.607	0	0
Vrijval nieuw beleid	0	64.880	83.784	0
Nieuw beleid	-319.380	-164.800	-276.920	-222.000
Nieuw beleid de Bron	-97.500	0	0	0
Resultaat	39.008	-124.808	-392.325	-753.111
Aanvullend dekkingsplan				
Verlaging rentepercentage 3%	370.716			
Definitief resultaat	409.724	245.908	-21.609	-382.395

Reservepositie

Hierna volgt een opsomming van de stand van de eigen financieringsmiddelen per 1 januari 2015 en 1 januari 2016. Hierbij maken we onderscheid tussen algemene reserves, bestemmingsreserves en voorzieningen.

	2015	2016
Algemene reserve		
- waarvan geblokkeerd	30.613.663	30.613.663
- waarvan vrij besteedbaar	7.450.685	5.197.406
Bestemmingsreserves	11.125.938	10.501.892
Voorzieningen	13.792.952	12.959.481
Totaal reserves en voorzieningen	62.983.238	59.272.442

Naast een structureel sluitende meerjarenbegroting is het voor de robuustheid van de gemeentelijke financiële positie noodzakelijk dat we over een vrij besteedbare reserve beschikken. Die moet minimaal gelijk zijn aan de uitgangspunten in de nota risicomanagement en het financieel weerstandsvermogen. De minimaal benodigde weerstandscapaciteit is becijferd op ruim 1,2 miljoen euro.

Op basis van de voorstellen kennen de reservepositie en de weerstandsnorm de volgende ontwikkeling:

	2016	2017	2018	2018
Vrije besteedbare reserves	5.197.406	1.723.887	1.258.034	641.030
Beschikbare weerstandscapaciteit	8.380.000	4.500.000	3.430.000	2.130.000
Benodigde weerstandscapaciteit	-1.200.000	-1.200.000	-1.200.000	-1.200.000
Weerstandscapaciteit boven de norm	7.180.000	3.300.000	2.230.000	930.000

Ontwikkeling algemene uitkering

De economische ontwikkelingen dwingen het Rijk verder te bezuinigen. Wij hebben de voorlopige effecten van de junicirculaire in het meerjarenperspectief meegenomen.

	2017	2018	2019	2020
Ontwikkeling algemene uitkering	-335.160	-135.173	-25.003	-354.074
Ontwikkeling decentralisatie- en integratie uitkeringen	72.942	16.030	0	0
Ontwikkeling sociaal domein	-730.928	-643.890	-408.040	-351.892
Ontwikkeling cumulatief	-993.146	-763.033	-433.043	-705.966

4. Programmaplan

Inleiding

De titel van het Coalitieakkoord 2014-2018 geeft aan hoe we de komende jaren onze ambities gestalte geven: Op eigen kracht, samen duurzaam vooruit. We leven in een turbulente tijd waarin veranderingen elkaar steeds sneller opvolgen. Daarmee verandert ook de rol van de gemeentelijke overheid en van de inwoners. De weerslag daarvan leest u in het programmaplan.

Eigen kracht

We zien een terugtrekkende overheid die vraagt van inwoners om meer regie te nemen op hun eigen leven en op hun leefomgeving. Aan de ene kant willen de inwoners deze rol ook op zich nemen, we zien veel initiatieven ontstaan. Aan de andere kant is er ook nog steeds de reflex om naar de overheid te kijken als het om oplossingen gaat. Daarnaast moeten we ook als overheid leren om regie los te laten en inwoners in hun eigen kracht te zetten. We moeten elkaar dus stimuleren en van elkaar leren.

Samenwerking

Samen duurzaam vooruit geeft al aan dat om ambities te realiseren goede samenwerking de enige weg is. Van samenwerking met inwoners, bedrijven, organisaties, omliggende gemeenten en regio Achterhoek tot grensoverschrijdende samenwerking. Die samenwerking moet vooral gericht zijn op kwaliteit en efficiency. Maar met oog voor de menselijke maat, iedereen moet meedoen en mee kunnen doen.

3 D's

De meest in het oog springende verandering is de overheveling van taken van de hogere overheid naar de gemeente. De 3 decentralisaties, waarin de gemeente verantwoordelijk is voor de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) de Jeugdhulp en de Participatie. In een tijd dat er minder geld beschikbaar is. Als zich ergens de veranderende rol van overheid en inwoners manifesteert is het wel hier. Niet alleen de eigen individuele kracht van inwoners wordt aangesproken, ook die van organisaties, instellingen en bedrijven. Op alle fronten moet samenwerking leiden tot een duurzame en toekomstbestendige leefomgeving voor onze inwoners.

Bestuursstijl

Maar ook andere onderwerpen eisen een brede aanpak. Zoals de leefbaarheid in kleine kernen, de aanwezigheid en/of bereikbaarheid van voorzieningen en het behoud van ons landschappelijk en agrarisch karakter. Maar ook vitale winkelcentra in Groenlo en Lichtenvoorde, woningbouw en verduurzaming van bestaande woningen en een sterke positionering van het bedrijfsleven. De dynamiek van deze ontwikkelingen vraagt om een bestuursstijl die hier bij aansluit: slagvaardig en in staat om snel op nieuwe ontwikkelingen in te spelen. Een bestuursstijl vanuit het principe "wij werken van buiten naar binnen".

Dicht bij de burger

De gemeentelijke overheid - ambtelijke organisatie en bestuur - heeft hier een grote verantwoordelijkheid in. Door vooral die initiatieven vanuit de samenleving, de burgerkracht en zelfredzaamheid te stimuleren én te faciliteren. Door te denken in oplossingen, door aan te sluiten bij de vraag vanuit de samenleving. Een werkwijze die is gericht op samenwerking, op verbinden van inwoners vanuit een integere en transparante houding. Een betrouwbare overheid die dicht bij de burger staat vanuit haar kernwaarden aandachtig, uitnodigend en eerlijk.

Programma 1: Leefomgeving

Doelstellingen: wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Behoud en verbetering van leefbaarheid in de kerkdorpen en hoofdkernen

Verbeteren digitale bereikbaarheid van het buitengebied in onze gemeente

Snel internet wordt steeds belangrijker, zowel voor werk als voor bijvoorbeeld domotica om langer thuis te kunnen blijven wonen. Wij pakken dit op samen met de andere Achterhoekse gemeenten en de provincie.

Versterken openbaar vervoer in de Achterhoek

Bereikbaarheid is van groot belang voor de leefbaarheid. Goed openbaar vervoer speelt daarin een rol naast bereikbaarheid per auto en fiets.

Inwoners verwerven meer invloed op de inrichting en het onderhoud van hun leefomgeving

Wij geven de inwoners verantwoordelijkheid in eigen wijken en kernen. Hierbij zorgen we voor een goede bestuurlijke inbedding van het wijken- en kernenbeleid. De wijken hebben een aanspreekpunt, zowel ambtelijk als bestuurlijk. We overleggen regelmatig met stads-, dorps- en wijkvertegenwoordigers.

Realiseren van een gezond woningbestand

Leegstand heeft een negatief effect op de directe omgeving. Om dit te beperken, zoeken we naar nieuwe functies voor leegkomende panden. We geven daarbij prioriteit aan locaties die het meest beeldbepalend zijn.

Ontwikkelen van een compact en vitaal winkelgebied in het centrum van Lichtenvoorde en Groenlo

Voor de beleving van de centra is het belangrijk dat de leegstand beperkt is en dat er voldoende functies op korte afstand van elkaar zijn. Daarom willen we de centra compacter maken en zo vitaal houden.

Onze gemeente is CO2-neutraal en is zelfvoorzienend in de productie van (duurzame) energie in 2030

Verduurzamen openbare verlichting

Wij vervullen een voortrekkersrol als het gaat om het stimuleren en faciliteren van de energietransitie. Wij geven het goede voorbeeld.

Realiseren van een duurzame gemeente Oost Gelre

Wij vervullen een voortrekkersrol als het gaat om het stimuleren en faciliteren van energietransitie. We zoeken daarbij nadrukkelijk de samenwerking met burgers, het bedrijfsleven en organisaties. Wij geven het goede voorbeeld door bijvoorbeeld eigen gebouwen, gebouwen met een maatschappelijke functie en verenigingsgebouwen te verduurzamen en te voorzien van zonnepanelen.

Verduurzamen bestaande woningvoorraad

Het Akkoord van Groenlo is zeer ambitieus. We liggen niet op schema. Wij maken een plan van aanpak, zodat we weer op schema komen. We willen de doelstellingen van het akkoord matchen en daar zeker niet op inleveren. Een duurzame woningvoorraad draagt bij aan het realiseren van het Akkoord van Groenlo.

Inwoners en bezoekers van Oost Gelre ervaren een schone, veilige en goed toegankelijke leefomgeving

Vergroten verkeersveiligheid langzaam verkeer

Veiligheid en langzaam verkeer / recreatie is een van de thema's in het verkeersprogramma. Hierin is opgenomen dat het belangrijk is om op het gebied van verkeersveiligheid extra aandacht te hebben voor het langzaam verkeer en dat een goed en fijnmazig netwerk daarvan essentieel is. Het bestaande netwerk aan fiets- en wandelpaden gaan we versterken.

Onderhoud openbaar groen in lijn brengen met het beeldkwaliteitsboek

We willen het onderhoud in lijn brengen met een nog op te stellen en breed gedragen beeldkwaliteitsboek. We stimuleren initiatieven van burgers voor onderhoud aan het groen.

Verminderen van zwerfafval

Zwerfvuil is een ergernis die we aanpakken. Wij gaan effectief handhaven in de openbare ruimte.

Onze gemeente en haar voorzieningen zijn goed bereikbaar

Verbeteren bereikbaarheid bedrijventerreinen

Een goede bereikbaarheid is belangrijk. We willen het wegennet in de Achterhoek optimaliseren voor een betere doorstroming en het bedrijvenpark Laarberg verbinden met de A1 en de E31. Dit moet in samenwerking met omliggende gemeenten.

Landschappelijk en agrarisch karakter behouden en verder versterken

Behouden van het unieke karakter van ons buitengebied

We zijn zuinig op het unieke karakter van ons buitengebied. Landschappelijke inpassing van nieuwe ontwikkelingen is daarom heel belangrijk.

Compenseren boven proportionele ingrepen in het buitengebied

Bij boven proportionele ingrepen in het buitengebied moet er als compensatie een dotatie komen in een landschapsfonds. Deze gelden worden dan weer aangewend voor verfraaiing van het landschap.

Burgerparticipatie m.b.t. landschap concreet vormgeven

We gaan in overleg met agrariërs een win-win situaties creëren. Bijvoorbeeld voor land waar machines niet kunnen komen of niet kunnen draaien stimuleren we dat zo'n hoek een functie krijgt in het landschap.

Verbeteren kwaliteit bebouwing in de (kleine)kernen

Verbeteren van de kwaliteit van bestaande woon- en werkgebieden

Er is weinig behoefte aan uitbreiding van woon- en werkgebieden. Voor de toekomst zijn de bestaande gebieden en de kwaliteit daarvan daarom erg belangrijk.

Sturen op architectonische kwaliteit van bouwplannen

Voor de kwaliteit van woon- en werkgebieden is ook de architectonische kwaliteit van bouwplannen van belang. We stimuleren initiatiefnemers hier oog voor te hebben.

Inwoners van Oost Gelre worden kansen geboden om te werken, wonen en leren

Herinvulling van bestaande woningbouwlocaties

De woningbehoefte is beperkt. Bestaande plannen gaan uit van een grotere woningbouwcapaciteit dan de woningbehoefte. Daarom moeten we die plannen aanpassen.

Bouwen voor eigen behoefte

Met betrekking tot het woningcontingent zullen we bij toewijzing als gevolg van schaarste de mogelijkheden van bouw in de kleine kernen bevoordelen ten koste van de grote kernen. Dit in verband met het behoud van de leefbaarheid. Ons woningbouwprogramma zal de afspraken in het overeengekomen regionale contingent respecteren. Het bestaande beleid 'bouwen naar behoefte' en 'kavels op voorraad' blijft van kracht. Het woningbouwprogramma moet er op gericht zijn dat de jeugd in de dorpen kan blijven wonen.

Optimaal benutten van het woningareaal

De woningbehoefte is beperkt. Dat vraagt om duidelijke keuzes op welke locaties nog woningen worden toegevoegd.

Middelen: wat mag het kosten?

	Meerjarenbegroting				
	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten					
Ongewijzigd beleid	-18.749.435	-18.173.018	-18.173.018	-18.022.277	-17.877.290
Structurele wijziging			150.741	144.987	122.525
Incidentele wijziging					
Nieuwe raming lasten	-18.749.435	-18.173.018	-18.022.277	-17.877.290	-17.754.765
Baten					
Ongewijzigd beleid	7.623.790	6.947.475	6.947.475	6.947.475	6.947.475
Structurele wijziging					
Incidentele wijziging					
Nieuwe raming baten	7.623.790	6.947.475	6.947.475	6.947.475	6.947.475
Saldo	-11.125.645	-11.225.543	-11.074.802	-10.929.815	-10.807.290
Voorstel nieuw beleid structureel		-458.006	-753.299	-1.219.452	-1.572.518
Voorstel nieuw beleid incidenteel		-911.500	-175.000	-175.000	-175.000
Dekking voorziening riolering		202.106	367.399	578.232	724.898
Dekking reserve		911.500	175.000	175.000	175.000
Saldo nieuw beleid		-255.900	-385.900	-641.220	-847.620
Totaal saldo programma 1	-11.125.645	-11.481.443	-11.460.702	-11.571.035	-11.654.910

Samenstelling van de ramingen van het jaar 2016 op productniveau

Product	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
120	Brandweer en rampenbestrijding	-1.685.355	40.000	-1.645.355
140	Openbare orde en veiligheid	-627.986	35.794	-592.192
210	Wegen, straten en pleinen	-3.895.702	84.595	-3.811.107
211	Verkeersmaatregelen te land	-747.100	1.590	-745.510
212	Openbaar vervoer	-42.725	0	-42.725
214	Parkeren	-400	0	-400
531	Groene sportvelden en terreinen	-265.397	34.755	-230.642
550	Natuurbescherming	-61.538	11.280	-50.258
560	Groenbeheer	-2.366.612	0	-2.366.612
721	Afvalverwijdering en reiniging	-1.612.742	150.000	-1.462.742
722	Riolering en waterzuivering	-2.002.505	965.284	-1.037.221
723	Milieubeheer	-961.921	5.121	-956.800
725	Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	0	2.000.000	2.000.000
726	Baten rioolrechten	0	2.400.000	2.400.000
729	Huishoudelijk/bedrijfsafvalwater	-494.132	0	-494.132
730	Hemelwater	-627.076	0	-627.076
810	Ruimtelijke ordening	-1.070.718	146.302	-924.416
820	Woningexploitatie/woningbouw	-132.978	0	-132.978
821	Stads-en dorpsvernieuwing	-14.702	0	-14.702
822	Overige volkshuisvesting	-844.053	34.752	-809.301
823	Bouwvergunningen	0	350.000	350.000
830	Bouwgrondexploitatie	-719.376	687.090	-32.286
980	Mutaties reserves	0	912	912
		-18.173.018	6.947.475	-11.225.543

Voorstellen van nieuw beleid voor het jaar 2016

Omschrijving	Investeren	Dekking uit riolering	Dekking uit reserves	Budgettaire lasten
Verdere ontwikkeling Programma stad Groenlo	275.000	0	275.000	0
Ontwikkeling programma Keisterk Lichtenvoorde	100.000	0	100.000	0
Besselinkschans opgave wateropgave Lichtenvoorde	290.000	0	0	-23.200
SOK 2 wateropgave Lichtenvoorde	756.000	55.440	0	0
Engelse Schans	125.000	0	125.000	0
Thema planologie natuur	150.000	0	0	-12.000
Evenementen	0	0	25.000	0
Besselinkschans: thema gebiedszones	300.000	0	0	-24.000
Reconstructie wegen	765.000	0	0	-61.200
Reconstructie wegen, riolering	1.765.000	129.433	0	0
Rehabilitatie verhardingen	450.000	0	0	-36.000
Realisatie maatregelen GRP	85.000	6.233	0	0
Renovatie gemalen en drukunits	150.000	11.000	0	0
Verbeteren toegankelijkheid openbare ruimte	100.000	0	0	-8.000
Aanleg drie rotondes Hamelandweg	750.000	0	0	-60.000
Vervanging beschoeiing noordzijde gracht	0	0	235.000	0
Vervanging 1 ^e kunstgrasveld Longa	225.000	0	0	-31.500
Ontwikkeling basismobiliteit Achterhoek	0	0	63.000	0
Grolse Veste, inrichten springtuin	48.500	0	48.500	0
Clubgebouw instructieruimte PSV Den Bosch	40.000	0	40.000	0
Totaal	6.374.500	202.106	911.500	-255.900

Programma 2: Onderwijs, educatie en vrijetijdsbesteding

Doelstelling: wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Realiseren van een gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig aanbod van onderwijs(huisvesting)

Realiseren / behouden van een kwalitatief en gevarieerd aanbod van onderwijs in onze gemeente
Schoolbesturen primair onderwijs onderzoeken de mogelijkheid tot het inrichten van integrale kind centra in de kernen Groenlo en Lichtenvoorde waarbij ook speciaal onderwijs cluster 3 en cluster 4 wordt betrokken.

Het behouden en verbeteren van de gezondheid en het welzijn van inwoners van Oost Gelre

Stimuleren van een gezonde leefstijl

Inwoners moeten zo lang mogelijk in een als goed ervaren gezondheid leven. Het uitoefenen van een sport kan daarbij een belangrijke rol spelen.

Realiseren van een sportieve samenleving

Uitvoering geven aan de kaders/onderwerpen/blokken van de vastgestelde Sportvisie 2015 - 2025 ("Iedereen actief – vanuit de huidige kracht naar een gezonde toekomst"):

- a. adequate sportaccommodaties met onderzoek naar multifunctioneel gebruik (voorrang wordt gegeven naar onderzoek sportvoorzieningen voor sport en onderwijs in Groenlo – projectplan vóór 1 december 2015),
- b. sportstimulering en verenigingsondersteuning met aandacht voor doelgroepen en demografische ontwikkelingen. Subsidievoorwaarden en inzet van middelen worden hierin meegenomen,
- c. ondersteuning topsport,
- d. leefbaarheid, gezondheid en sociale cohesie,
- e. evenementen en cohesie.

Uitwerking van de uitvoeringsagenda 2016 en volgende zal in het najaar van 2015 aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Burgers, organisaties en het bedrijfsleven doen minder een beroep op de gemeente (terugtrekkende overheid)

Privatiseren van (sport)accommodaties om een win-win situatie te creëren voor verenigingen en gemeente

Behouden en verbeteren van leefbaarheid in de kerkdorpen en hoofdkernen

Versterken eigen identiteit en toegankelijk maken van de streekcultuur

Bewoners nemen hun eigen verantwoordelijkheid voor het leefbaar houden van hun buurt of wijk. Door subsidieverstrekking willen wij ondersteuning bieden ten behoeve van het toegankelijk maken van streekcultuur.

Realiseren van een sterke lokale en regionale economie

Vergroten toeristische aantrekkelijkheid van onze gemeente

Meer promotionele aandacht voor de "unique selling points" van Vestingstad Groenlo; de 80 jarige oorlog, het monument de gracht en de vesting in de vorm van:

Het ontwikkelen van de Vestingdagen 2.0, de grachtenwandeling 2.0 en onderzoek naar mogelijke Euregio projecten op het gebied van uitwisseling van kennis en kunde omtrent het tot leven brengen van de geschiedenis ten tijde van de 80 jarige oorlog.

Beter in beeld brengen van het ruime toeristische en recreatieve aanbod in de vorm van:

- Ontwikkelen Toeristische Gids Oost Gelre;
"Van Molen Hermien tot Welgelegen....."
- Ontwikkelen kalender met alle toeristische en recreatieve evenementen en activiteiten in de gemeente Oost Gelre
- Ontwikkelen van plattegrond met alle toeristische en recreatieve highlights van de gemeente Oost Gelre
- Korte video reportage van alle toeristische en recreatieve highlights van de gemeente Oost Gelre
- Ontwikkelen Passe Partouts/ Dagkaarten

Museum Passe Partout

Ambachtelijke Passe Partout

Kinder Fun Passe Partout

Bovenstaande dient gerealiseerd te worden in cofinanciering met de (toeristische) ondernemers

Stimuleren recreatie en toerisme

Vergroten van saamhorigheid en verbondenheid onder toeristische professionals en vrijwilligers door het organiseren van:

- Inspiratie dag voor de vrijwilligers van musea etc.
- Netwerkdag voor toeristische en recreatieve ondernemers

Aansturen en motiveren van de medewerkers van de VVV's Groenlo en Lichtenvoorde zodat het imago van de gemeente Oost Gelre als toeristische gemeente wordt versterkt en de toeristische informatie op de juiste wijze wordt verstrekt zodat toeristen meer besteden in de plaats waar ze op bezoek zijn. Samen met de VVV's worden er aantrekkelijke producten vervaardigd waar zowel de toerist als de inwoner gebruik van kan maken.

- Nieuwe Kinderroute ontwikkelen, digitaal en fysiek
- Culturele Zaterdagen uitrollen in Groenlo
- Architectonische route ontwikkelen langs markante gebouwen door Lichtenvoorde eventueel met digitale zuilen
- Verborgene Parel route ontwikkelen door gemeente Oost Gelre

Middelen: wat mag het kosten?

	Meerjarenbegroting				
	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Lasten</i>					
Ongewijzigd beleid	-8.270.208	-7.527.867	-7.527.867	-7.383.888	-7.282.174
Structurele wijziging			143.979	101.714	92.378
Incidentele wijziging					
<i>Nieuwe raming lasten</i>	-8.270.208	-7.527.867	-7.383.888	-7.282.174	-7.189.796
<i>Baten</i>					
Ongewijzigd beleid	1.407.982	717.308	717.308	717.308	717.308
Structurele wijziging					
Incidentele wijziging					
<i>Nieuwe raming baten</i>	1.407.982	717.308	717.308	717.308	717.308
<i>Saldo</i>	-6.862.226	-6.810.559	-6.666.580	-6.564.866	-6.472.488
Voorstel nieuw beleid structureel	0	0	0	0	0
Voorstel nieuw beleid incidenteel	0	0	0	0	0
Dekking reserve	0	0	0	0	0
<i>Saldo nieuw beleid</i>					
Totaal saldo programma 2	-6.862.226	-6.810.559	-6.666.580	-6.564.866	-6.472.488

Samenstelling van de ramingen van het jaar 2016 op productniveau

Product	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
420	Openbaar basisonderwijs	-4.827	0	-4.827
421	Openbaar basisonderwijs, huisvesting	-111.095	2.733	-108.362
422	Bijzonder basisonderwijs	-646.003	4.500	-641.503
423	Bijzonder basisonderwijs, huisvesting	-1.384.787	23.681	-1.361.106
432	Bijzonder (voortgezet) speciaal onderwijs	-935	0	- 935
433	Bijzonder (voortgezet) speciaal onderwijs, huisvesting	-316.770	2.566	-314.204
443	Bijzonder voortgezet onderwijs, huisvesting	-1.074.765	3.870	-1.070.895
480	Gemeenschappelijke baten en lasten onderwijs	-418.975	165.500	-253.475
510	Openbaar bibliotheekwerk	-479.102	50.854	-428.248
511	Vormings- en ontwikkelingswerk	-268.878	2.994	-265.884
530	Sport	-1.890.197	84.504	-1.805.693
540	Kunst	-20.427	0	-20.427
541	Monumenten/oudheidkunde	-323.563	11.985	-311.578
560	Toerisme en volksfeesten	-587.543	54.562	-532.981
980	Mutaties reserves	0	309.559	309.559
		-7.527.867	717.308	-6.810.559

Programma 3: Zorg, inkomen, werkgelegenheid en economie

Doelstelling: wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Realiseren van een sterke lokale en regionale economie

Leegstand en achteruitgang in kwaliteit van bestaande bedrijventerreinen voorkomen, stimuleren bedrijvigheid en bevorderen van werkgelegenheid

Een sterke economie is een van de belangrijkste voorwaarden om te kunnen blijven bouwen aan een gezonde gemeente. Werk is daarbij één van de belangrijkste pijlers. Werk biedt mensen de kans tot ontwikkeling, bevordert de integratie, biedt sociale contacten en structuur en betreft de burger bij de samenleving. Participatie, zelfontplooiing en inkomen staan in nauwe relatie tot gezondheid en welzijn.

Omdat we als lagere overheid zelf niet of nauwelijks banen kunnen creëren zijn we ons er terdege van bewust hoe belangrijk het is om ondernemers optimaal te faciliteren. Dit moet ervoor zorgen dat nieuwe banen worden gecreëerd en bestaande banen behouden blijven.

De gemeentelijke rol ligt in het nemen van verantwoordelijkheid voor het algemene vestigingsklimaat, het faciliteren en stimuleren van ondernemerschap, bijdragen aan netwerken en verbindingen in de regio, bijdragen aan de verbinding onderwijs en arbeidsmarkt, zorgen voor goede woonvoorzieningen en geschikte werklocaties.

Nog belangrijker is een open houding naar ondernemers en meer flexibiliteit aanbrengen in het toepassen van regelgeving.

Streven naar een samenleving waar iedereen tot zijn recht komt (inclusieve samenleving)

Op een goede manier aansluiten op de ondersteuningsvraag van de cliënt

Eén regeling als basis voor de arbeidsmarkt

Vormen van één participatiedienst

We streven naar één participatiedienst voor de uitvoering van taken in het kader van de participatiewet.

Terugdringen van het aantal burgers dat is aangewezen op een uitkering

We willen bereiken dat elke inwoner van onze gemeente participeert naar vermogen.

We zetten ons actief in om de bemiddelbaarheid van de volgende groepen te bevorderen:

- Groep 1: mensen die direct bemiddelbaar zijn (het voorkomen van de instroom);
- Groep 2: mensen die bemiddelbaar zijn, maar die zonder ondersteuning moeilijk een dienstverband vinden;
- Groep 3: mensen die in verschillende mate arbeid kunnen vervullen, maar permanent afhankelijk zijn van ondersteuning daarbij;
- Groep 4: mensen die permanent niet in staat zijn om arbeid te vervullen, maar aangewezen zijn op mogelijkheden voor dagbesteding in de regio.

Burgerkracht en zelfredzaamheid (regie over eigen leven) versterken

Mantelzorgers kunnen hun taak uitvoeren zonder overbelast te raken

Inwoners die mantelzorgtaken uitvoeren moeten deze taken kunnen uitvoeren zonder overbelast te raken. De gemeente ondersteunt activiteiten die overbelasting van mantelzorgers helpt te voorkomen.

Burgerinitiatieven kunnen worden ondersteund door professionele organisaties

Burgerinitiatieven die de participatie en het langer zelfstandig kunnen blijven wonen van inwoners bevorderen ontvangen de ondersteuning die zij nodig hebben. Zij kunnen daarbij een beroep doen op professionele organisaties voor ondersteuning.

Voorkomen van vereenzaming onder ouderen

Vereenzaming van inwoners moet worden voorkomen. De gemeente ondersteunt ontmoetingsvoorzieningen voor ouderen die worden georganiseerd door ouderenorganisaties, zonnebloemverenigingen en ouderenbonden.

Anticiperen op de toename in de zorgvraag

Vrijwilligers spelen een belangrijke rol bij het ondersteunen van inwoners met een zorgvraag. We anticiperen op de toename in de zorgvraag als gevolg van de toenemende vergrijzing door de inzet van vrijwillige:

- ouderenadviseurs,
- woonconsulenten,
- belastingconsulenten en
- formulierenbrigade.

Stimuleren en ondersteunen van vrijwilligers

Vrijwillige inzet is een belangrijk onderdeel van de vormgeving van de Oost Gelrese samenleving. Als gemeente stimuleren en ondersteunen wij onze vrijwilligers. Een goed voorbeeld daarvan is het samen met onderwijsinstellingen organiseren van de maatschappelijke stage.

Digitale ondersteuning in de vorm van www.sameninoostgelre.nl verder uitbouwen.

Door het verder ontwikkelen van www.sameninoostgelre.nl de inwoners van Oost Gelre (van jong tot oud) digitaal ondersteunen bij hun informatiebehoefte rondom onderwerpen binnen het gehele sociale domein.

Burgers helpen die niet op eigen kracht kunnen functioneren

Ondersteunen van burgers bij hun participatie in de samenleving

Inwoners die niet op eigen kracht en / of met ondersteuning van netwerk en vrijwilligers kunnen participeren in de Oost Gelrese samenleving ontvangen professionele ondersteuning.

Creëren van banen voor mensen met een arbeidsbeperking

Binnen de kaders van de Participatiewet organiseren wij banen voor mensen met een arbeidsbeperking. Ook binnen onze organisatie zetten wij mensen met een beperking in. Een pilot is hiervoor gestart. Gestreefd wordt naar een bezetting van 5% arbeidsgehandicapten in 2016.

Realiseren van de mogelijkheid tot beschermt werken

Binnen de kaders van de Participatiewet organiseren we een voorziening voor beschermt werken. Dit kan door instellingen, reguliere werkgevers en door de gemeente zelf. We willen in de "eigen" woonomgeving van mensen vormen van beschermt werken, dag invulling/-besteding en vrijwilligerswerk koppelen aan Wmo-diensten en mantelzorgondersteuning. Zo komen vrijwilligers en inwoners die ondersteuning nodig hebben in hun eigen kern bij elkaar. We geloven hierbij sterk in de lokale kracht.

Goede bereikbaarheid van onze gemeente en haar voorzieningen

Inwoners kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen en participeren

In Oost Gelre kunnen inwoners zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving blijven wonen en participeren. We streven naar een inrichting van de openbare ruimte die het zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen mogelijk maakt.

Jeugdigen kunnen gezond en veilig opgroeien naar zelfstandigheid, leren voldoende zelfredzaam te zijn en participeren in de samenleving naar leeftijd en ontwikkelingsniveau

We dragen zorg voor een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod van jeugdhulp

Het zorg aanbod rondom jeugd afstemmen op andere zorg binnen het gehele sociale domein. Hierbij het credo hanterend "de beste integrale zorg tegen verantwoorde kosten".

Ondersteuning wordt laagdrempelig en op een herkenbare manier aangeboden

Hierbij streven we naar één integrale laagdrempelige toegang van de jeugd ondersteuning. Dit organiseren we door de diverse doorverwijzers te laten samenwerken en op één herkenbare manier te laten functioneren. Met als uiteindelijke resultaat dat het niet uitmaakt welke ingang je als zorgbehovende kiest, men komt altijd op juiste plek terecht.

Inwoners ervaren zo lang mogelijk een gezond leven

We ondersteunen inwoners bij het maken van keuzes op gezondheidsgebied

We ondersteunen inwoners bij het maken van keuzes op gezondheidsgebied die het zo lang mogelijk in goede gezondheid leven bevorderen.

Middelen: wat mag het kosten?

	Meerjarenbegroting				
	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Lasten</i>					
Ongewijzigd beleid	-36.026.369	-35.023.703	-34.456.405	-34.538.654	-34.244.387
Structurele wijziging		567.298	-82.249	294.267	148.818
Incidentele wijziging					
<i>Nieuwe raming lasten</i>	-36.026.369	-34.456.405	-34.538.654	-34.244.387	-34.095.569
<i>Baten</i>					
Ongewijzigd beleid	29.286.824	27.141.420	27.141.420	26.410.492	25.766.603
Structurele wijziging			-730.928	-643.889	-408.040
Incidentele wijziging					
<i>Nieuwe raming baten</i>	29.286.824	27.141.420	26.410.492	25.766.603	25.358.563
<i>Saldo</i>	-6.739.545	-7.314.985	-8.128.162	-8.477.784	-8.737.006
Voorstel nieuw beleid structureel	0	0	0	0	0
Voorstel nieuw beleid incidenteel	0	-80.000	-100.000	-100.000	0
Dekking reserve	0	80.000	100.000	100.000	0
<i>Saldo nieuw beleid</i>					
Totaal saldo programma 3	-6.739.545	-7.314.985	-8.128.162	-8.477.784	-8.737.006

Samenstelling van de ramingen van het jaar 2016 op productniveau

Product	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
310	Handel en ambacht	-215.904	2.335	-213.569
311	Leges markt	0	6.681	6.681
580	Overige recreatieve voorzieningen	-445.996	12.126	-433.870
610	Bijstandsverlening	-5.627.182	4.024.919	-1.602.263
611	Sociale werkvoorziening	-7.803.999	0	-7.803.999
614	Gemeentelijk minimabeleid	-928.498	0	-928.498
623	Re-integratie en participatievoorzieningen Participatiewet	-618.096	0	-618.096
641	Tehuizen	-248.068	253.654	5.586
650	Kinderdagopvang	-421.177	0	-421.177
661	Maatwerkvoorzieningen Natura materieel Wmo	-513.225	0	-513.225
662	Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo	-5.279.004	92.400	-5.186.604
667	Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo	0	688.226	688.226
670	Alg. voorzieningen Wmo en Jeugd	-2.091.070	2.700	-2.088.370
671	Eerstelijns loket Wmo en Jeugd	-2.328.739	6.750	-2.321.989
672	PGB Wmo en Jeugd	-2.888.473	0	-2.888.473
677	Eigen bijdragen algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	0	0	0
682	Individuele voorzieningen Natura Jeugd	-4.675.995	0	-4.675.995
683	Veiligheid, Jeugdreclassering en opvang Jeugd	-491.672	0	-491.672
687	Ouderbijdragen individuele voorzieningen en opvang Jeugd	0	0	0
714	Openbare gezondheidszorg	-442.241	0	-442.241
715	Jeugdgezondheidszorg, uniform deel	0	0	0
724	Lijkbezorging	-4.364	0	-4.364
921	Integratie- en decentralisatie uitkeringen	0	2.487.468	2.487.468
923	Integratie-uitkering Sociaal Domein	0	19.076.673	19.076.673
936	Baten toeristenbelasting	0	487.488	487.488
980	Mutaties reserves	0	0	0
		-35.023.703	27.141.420	-7.882.283

Voorstellen van nieuw beleid voor het jaar 2016

Omschrijving	Investeringen 2015	Dekking uit reserves	Budgettaire lasten
Kleine kernen	80.000	80.000	0
Totaal	80.000	80.000	

Programma 4: Bestuur, bedrijfsvoering en dienstverlening

Doelstelling: wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Wij worden gezien als een betrouwbare en integere partner

We zijn in staat snel besluiten te nemen.

De samenleving verwacht van ons dat we snel reageren op maatschappelijke ontwikkelingen en initiatieven vanuit de samenleving. Onze dienstverlening mag daarin géén vertragende factor zijn.

Eenduidige en transparante verantwoording

Wij werken met gemeenschapsgeld. Daarom moeten we ons ook naar de burger, gemeenteraad en andere overheden verantwoorden. We doen dit door open te zijn over onze besluiten en onze uitgaven. We hanteren hoge standaarden voor integer handelen. Deze zijn verderop in deze begroting uitgewerkt.

Realiseren van doelmatige en doeltreffende sturingsinstrumenten

Meer grip krijgen op de effecten van beleid.

Door verbeteringen aan te brengen in ons planning- en control instrumentarium willen we:

- de relatie tussen de inzet van middelen, de te leveren prestaties en het beoogde effect beter inzichtelijk maken;
- de mogelijkheid te sturen op beleidseffecten vergroten;
- risico's en kosten beter beheersen;

De verbeteringen nemen we ook mee bij de gemeenschappelijke regelingen waarin wij deelnemen, om ook hier meer grip te krijgen op beleid en financiën.

Opdrachtgeverschap verder vormgeven in het zorgdomein.

We geven invulling aan opdrachtgeverschap in het zorgdomein door:

- het op elkaar afstemmen van vraag en aanbod;
- te sturen op budgetten;
- een passend sturingsinstrumentarium te ontwikkelen;
- toezicht op kwaliteit en uitvoering van zorg;
- invulling te geven aan contractmanagement;
- sector-overstijgende overeenkomsten aan te gaan.;
- onderzoek te doen naar de mogelijkheden van maatschappelijke kosten-baten analyses.

We sluiten aan bij initiatieven vanuit de samenleving (burger- en overheidsparticipatie)

We sluiten goed aan bij initiatieven vanuit de samenleving (burger- en overheidsparticipatie)

Overheidsparticipatie heeft ons veel opgeleverd. Het boekje 'Visie, durf en vertrouwen' dat onlangs door ons gemaakt is levert een mooi inzicht in wat de meerwaarde is van projecten met burger- en overheidsparticipatie ten opzichte van de traditionele manier van werken. Om deze manier van werken verder te brengen blijven we investeren in onze organisatie. Zowel raad als college en ambtelijke organisatie hebben er een rol in. Als wij onze rol goed invullen dan sluiten we ook goed aan bij initiatieven uit de gemeenschap. In 2016 gaan we hier mee verder en beoordelen we ook de gevolgen hiervan voor onze formatie.

Wij staan dicht bij de burger

Wij stellen contact met onze bevolking erg op prijs. Bij veel projecten en veranderingen in onze gemeente doen we ons best om mensen die het betreft te betrekken. Dit gebeurt via klankbordgroepen, inloopavonden, sociale media enzovoorts. Ook onze bestuurders staan dicht bij de bevolking. Daarom vinden de collegeleden en raadsleden het belangrijk om midden in de samenleving te staan.

Realiseren herhuisvesting gemeentelijke organisatie

Als dienstverlener en publieke organisatie is de gemeente Oost Gelre er voor de bewoners, bedrijven en organisaties. De dienstverlening vindt steeds meer digitaal plaats.

Openheid en transparantie zorgen voor de fysieke zichtbaarheid van de organisatie naar de burger. De hierbij horende huisvesting is functioneel en luxe past hier niet bij. Het samenvoegen van de organisatie in één gebouw stimuleert de ontmoeting. Tijdens de verbouwing worden de noodzakelijke aanpassingen in het kader van de Arbo eisen volledig uitgevoerd.

Volgens de planning zal de herhuisvesting ultimo 2016 gerealiseerd zijn.

Zorgvuldige, tijdige en klantgerichte dienstverlening

We realiseren onze interne servicenormen voor dienstverlening

We gaan goed om met informatie en besteden veel aandacht aan communicatie. We zijn snel. We houden ons in 95% van de gevallen aan onze interne servicenormen voor dienstverlening. Dit betekent: korte wachttijden bij burgerzaken, snel de telefoon opnemen, en tijdig reageren op brieven en mails.

We zijn op veel verschillende manieren voor de klant bereikbaar.

We zijn klantgericht. We stoppen de klant niet in een format, maar zijn in staat om onze manier van communiceren te richten op de klant. Dit betekent dat we op veel verschillende manieren voor de klant bereikbaar zijn. De trend hierbij is dat klanten in toenemende mate hun diensten digitaal af kunnen handelen. Een voorbeeld hiervan is de digitalisering van de ondertrouwprocedure.

We willen het economisch profiel in onze gemeente versterken.

We willen met onze klantgerichte houding aansluiten bij de behoefte van het bedrijfsleven en zo het economisch profiel in onze gemeente te versterken.

Ook besteden we veel aandacht aan eenvoudig en helder taalgebruik. Zaakgericht werken maakt het mogelijk de burger te woord te staan met een volledig inzicht in alle contactmomenten die hij of zij met onze organisatie heeft gehad.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Percentage
We houden ons aan onze interne servicenormen.	95%

Middelen: wat mag het kosten?

	Meerjarenbegroting				
	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Lasten</i>					
Ongewijzigd beleid	-7.450.801	-7.883.422	-7.858.422	-7.705.573	-7.749.855
Structurele wijziging		25.000	152.849	-44.282	-61.938
Incidentele wijziging					
<i>Nieuwe raming lasten</i>	<i>-7.450.801</i>	<i>-7.858.422</i>	<i>-7.705.573</i>	<i>-7.749.855</i>	<i>-7.811.793</i>
<i>Baten</i>					
Ongewijzigd beleid	32.178.217	33.481.897	33.567.897	33.756.899	33.913.505
Structurele wijziging		86.000	189.002	156.606	-32.529
Incidentele wijziging					
<i>Nieuwe raming baten</i>	<i>32.178.217</i>	<i>33.567.897</i>	<i>33.756.899</i>	<i>33.913.505</i>	<i>33.880.976</i>
<i>Saldo</i>	<i>24.727.416</i>	<i>25.709.475</i>	<i>26.051.326</i>	<i>26.163.650</i>	<i>26.069.183</i>
Voorstel nieuw beleid structureel	0	-63.480	-98.280	-119.880	-135.480
Voorstel nieuw beleid incidenteel	0	-157.000	-120.000	0	0
Dekking reserve	0	157.000	120.000	0	0
<i>Saldo nieuw beleid</i>		<i>-63.480</i>	<i>-98.280</i>	<i>-119.880</i>	<i>-135.480</i>
Totaal saldo programma 4	24.727.416	25.645.995	25.953.046	26.043.770	25.933.703

Samenstelling van de ramingen van het jaar 2016 op productniveau

Product	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
1	Bestuursorganen	-1.531.000	0	-1.531.000
2	Bestuursondersteuning	-1.375.632	0	-1.375.632
3	Burgerzaken	-1.530.171	0	-1.530.171
4	Baten secretarieleges*	-146.000	456.310	310.310
5	Bestuurlijke samenwerking	-150.135	0	-150.135
6	Bestuursondersteuning raad/ rekenkamer	-209.105	0	-209.105
330	Nutsbedrijven	-19.199	402.737	383.538
911	Geldleningen en uitzettingen < 1 jaar	0	10.000	10.000
913	Overige financiële middelen	-5.082	76.530	71.448
914	Geldleningen en uitzettingen > 1 jaar	-199.723	3.508.400	3.308.677
921	Algemene uitkering	0	22.127.462	22.127.462
922	Algemene baten en lasten	-273.677	0	-273.677
930	Uitvoering wet WOZ	-299.458	0	-299.458
931	Baten onroerende zaakbelastingen gebruikers	0	835.525	835.525
932	Baten onroerende zaakbelastingen eigenaren	0	4.281.738	4.281.738
937	Baten hondenbelasting	0	120.000	120.000
939	Baten precariorechten	0	18.162	18.162
940	Lasten heffing/invordering belasting	-54.021	35.436	-18.585
960	Saldo kostenplaatsen	-159.317	0	-159.317
980	Mutaties reserves	-1.930.902	1.609.597	-321.305
		-7.883.422	33.481.897	25.598.475

* De uitgaven bij de baten secretarieleges bestaat uit de afdrachten aan het Rijk (o.a. paspoorten).

Voorstellen voor nieuw beleid voor het jaar 2016

Omschrijving	Investerings 2016	Dekking uit reserves	Budgettaire lasten
Hertaxatie gebouwen	0	82.000	-82.000
Verhogen budget raad- en commissieleden	0	0	-10.000
Ondersteuning projecten overheidsparticipatie	0	75.000	-75.000
Vervanging ipad's i.v.m. papierloos vergaderen	40.000	0	-9.600
Uitbreiding schijfruimte SAN	50.000	0	-12.000
Aanpassen digitaal loket voor bestaande zaken	0	0	-5.000
Modernisering GBA	112.000	0	-26.880
Totaal	202.000	157.000	-220.480

5. Paragrafen

De voorschriften (Besluit begroting en verantwoording) stellen een aantal paragrafen verplicht, die we zowel in de begroting als in het jaarverslag moeten opnemen.

1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
2. Verbonden partijen
3. Bedrijfsvoering
4. Financiering
5. Onderhoud kapitaalgoederen
6. Grondbeleid
7. Lokale heffingen

Paragraaf 1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Wij leggen een relatie tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit. Dat geeft inzicht in de robuustheid van onze rekening. Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en alle gekwantificeerde risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd en die van materiële betekenis kunnen zijn. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover wij kunnen beschikken om niet-begrote kosten op te vangen.

Beleid weerstandsvermogen

Het beleid over integraal risicomanagement en het aan te houden weerstandsvermogen hebben wij uitgewerkt in de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen. Op basis van informatie uit de risico-inventarisatie doen we met behulp van een risicosimulatie (Monte Carlo) een uitspraak over de financiële gevolgen van de gedefinieerde risico's. De kans en impact van alle individuele en gezamenlijke risico's is hiermee bepaald. Met behulp van dit model kunnen we een uitspraak doen over de gemiddelde verwachte schadelast (de mate waarin men betrokken is bij een bepaald financieel risico) en de maximale verwachte schadelast eens in de tien jaar (bij een betrouwbaarheidsinterval van 90%).

De gewenste omvang van het weerstandsvermogen ontstaat op basis van inzicht in de risico's, de financiële consequenties en de mogelijkheden om deze risico's te beheersen of af te dekken. Het is noodzakelijk dat we risico's onderkennen maar niet mogelijk om alle financiële risico's volledig af te dekken. Dat zou betekenen dat we alle financiële mogelijkheden verbruiken. De financiële risico's komen ook nooit in één keer samen, maar fasegewijs.

Beschikbare weerstandscapaciteit (incidenteel en structureel)

Incidentele weerstandscapaciteit	
Begrotingsresultaat	39.008
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	5.197.406
Onvoorziene incidentele uitgaven	273.677
Reserve monumenten	235.043
Stille reserve	500.000
Totaal	6.245.134

Tabel 2.1 incidentele weerstandscapaciteit

Structurele weerstandscapaciteit	
Onbenutte belastingcapaciteit voor gemeentelijke belastingen	1.927.085
OZB verhoging boven inflatie	0
Rentebaten algemene reserve (vrij besteedbaar)	207.896
Totaal	2.134.981

Tabel 2.2 structurele weerstandscapaciteit

De toename van de onbenutte belastingcapaciteit vloeit voort uit het gegeven dat de landelijke groei van de gemeentelijke belastingen en de daaraan gekoppelde norm voor de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit hoger is dan in onze gemeente.

Benodigde weerstandscapaciteit volgens risico simulatie

Op basis van ons risicoprofiel hebben wij met behulp van de Monte Carlo simulatie een berekening gemaakt van de benodigde weerstandscapaciteit. Wij hebben ruim 20 risico's beschreven en gekwantificeerd (kans x impact). Daarbij maken we onderscheid in risico's met een structurele en met een incidentele impact. De benodigde weerstandscapaciteit berekenen we jaarlijks bij het opstellen van de begroting op basis van de op dat moment gewaardeerde risico's.

In onderstaande tabel hebben we op basis van de Monte Carlo simulatie de volgende schadelast berekend:

Monte Carlo simulatie		
Risico categorie	Gemiddelde schadelast in €	Maximale schadelast in € (betrouwbaarheid 90%)
Impact structureel	527.000	716.000
Impact incidenteel	658.000	860.000
Impact totaal	1.200.000	1.500.000 *

Tabel 2.3 Monte Carlo simulatie

* De som van de structurele en incidentele maximale schadelast is niet gelijk aan de maximale totale schadelast vanwege de 'portfolio theorie'. Volgens deze theorie is de som van een groep gerelateerde risico's kleiner dan de som van de individuele risico's.

De uiteindelijke beoordeling van het weerstandsvermogen wordt via een ratio berekend:

Ratio weerstandsvermogen = beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit

De ratio van het weerstandsvermogen geeft aan hoe het weerstandsvermogen gewaardeerd wordt. Bij het bepalen van de ratio's gaan we uit van de gemiddelde schadelast. Dit resulteert in de volgende weerstandsratio in tabel 2.4.

Weerstandsratio = Ratio weerstandsvermogen		
Weerstandsratio	Ratio	Waardering
Structureel weerstandsvermogen	4,0	Uitstekend
Incidenteel weerstandsvermogen	9,5	Uitstekend
Totaal weerstandsvermogen	7,0	Uitstekend

Tabel 2.4 Weerstandsratio

De weerstandsratio is vergelijkbaar met die van het lopende begrotingsjaar.

Wij streven een waardering na die minimaal als voldoende wordt omschreven. Dit komt er op neer dat er sprake is van voldoende weerstandsvermogen als de beschikbare weerstandscapaciteit hoger is dan of gelijk is aan de benodigde weerstandscapaciteit (dus $\geq 1,0$).

Daarbij merken we wel op dat de incidentele weerstandscapaciteit voor het grootste deel wordt gevoed uit een waardering van onze stille reserves. Hoewel we bij de waardering hiervan het voorzichtigheids criterium hebben toegepast blijft het onzeker of gemeentelijke objecten in de huidige tijd verhandelbaar zijn.

Risico-inventarisatie gemeente Oost Gelre

De relevante risico's staan in een risico-inventarisatie. Voor elk risico:

- Hebben wij oorzaak en gevolg in beeld gebracht;
- Hebben wij de beheersmaatregelen ter voorkoming en ter beheersing genoemd;
- Hebben wij het risico gewaardeerd (kans en financieel gevolg ingeschat).

De belangrijkste financiële risico's lichten we hierna kort toe.

Bezuinigingen / dekkingsplan

Bij de bezuinigingsronde in 2011 is voor het afdekken van eventuele frictiekosten (kosten verbonden aan personeelsmutaties en wijzigingen in de huisvesting) een reserve gevormd. Deze reserve bedraagt per balansdatum € 1.073.048. De verwachting is dat de betreffende reserve meer dan voldoende is en verlaagd kan worden met € 500.000. De vrijvallende middelen kunnen worden toegevoegd aan de vrij besteedbare reserve.

“Beter worden zonder ziek te zijn”

Onze organisatie zal de komende jaren veranderen van een planmatige en sterk productgeoriënteerde organisatie naar een innovatieve organisatie die in staat moet zijn in te spelen op initiatieven vanuit de samenleving. Deze veranderingen in de rol- en taakverdeling tussen overheid en burgers stelt andere eisen aan bestuur, management en medewerkers en in het verlengde daarvan ook aan de inrichting van ons planning- en control instrumentarium. In 2014 zijn we gestart met een aantal sessies om te komen tot innovatieve ideeën voor onze veranderende organisatie. Vanuit een tweetal ambtelijke sessies zijn een aantal ideeën uitgewerkt en gepresenteerd tijdens de begrotingsmarkt 2014. Het zoeken naar innovatieve oplossingen moet echter geen ambtelijk voorstel zijn maar geïnitieerd en gedragen worden door de samenleving van Oost Gelre. Hiervoor is het belangrijk dat de inwoners gaan participeren in het denkproces. Helaas hebben diverse pogingen om inwoners en organisaties hiervoor enthousiast te maken nog niet tot resultaat geleid. We zoeken dus nog een manier om hierover met de inwoners in gesprek te gaan.

Verbonden partijen

Voor verschillende beleidsterreinen is de schaalgrootte van Oost Gelre te beperkt om zelfstandig taken te kunnen blijven uitvoeren. In de zoektocht naar een meer efficiënte en effectieve uitvoering van taken is daarom de samenwerking gezocht met andere partijen.

Verbonden partijen - Hameland

Bijdrage in het liquidatieproces

De bijdrage in het liquidatieproces van Hameland is voor Oost Gelre op bijna € 2,5 miljoen geraamd.

Budget 2015

Formeel is er in 2015 geen taakstelling Wsw meer, maar alleen nog een budget Wsw. Het ministerie heeft eind mei 2015 het voorlopige budget Wsw 2015 bekend gemaakt. Pas eind september volgt het daadwerkelijk definitieve budget. Op basis van de informatie uit de meicirculaire is de voorlopige conclusie dat de te ontvangen subsidie mogelijk hoger zal zijn dan waarmee rekening is gehouden.

Ontmanteling Hameland

Het besluit tot opheffen van de GR Hameland en het in gang zetten van de ontmanteling van de organisatie kan tot onrust leiden onder het personeel, zowel bij de sw-medewerkers als het kaderpersoneel. Dit kan leiden tot een hoger ziekteverzuim. Ook inleners en opdrachtgevers kunnen gaan twijfelen aan het voortzetten van de dienstverlening. Ten slotte kan het overhevelen van de taken gepaard gaan met (een tijdelijke) inefficiëntie van de uitvoering omdat werkprocessen moeten worden heringericht. Al deze aspecten kunnen een negatief effect hebben op het resultaat.

Vakantiegeld en verlofuren verplichtingen

In 2009 heeft het Algemeen Bestuur van Hameland besloten de bestemmingsreserves voor de verlofuren en de vakantiegelden te laten vrijvallen. Sindsdien zijn de aanwezige verplichtingen richting werknemers niet langer als financiële verplichting op de balans opgenomen. De ontmanteling van Hameland en de overgang van personeel naar nieuwe organisaties (zowel personeel niet-sw als de wijziging van het werkgeverschap van de sw-medewerkers) kan leiden tot extra lasten omdat de verlofuren en/of de vakantiegeldverplichting afgerekend moeten worden. Deze lasten zijn opgenomen in het transitiebudget dat is opgenomen in het transitieplan.

Ontwikkelingen Cao's

De Cao voor de Sw-medewerkers kende een geldigheidsduur tot en met 31 december 2013. In de begroting 2015 is rekening gehouden met een mogelijke (beperkte) indexatie (1%). Afhankelijk van de uitkomst van de cao onderhandelingen kan dit leiden tot onvoorziene extra kosten.

De Cao HTC (eigen bedrijfs-cao voor personeel niet-sw) kent een einddatum van 1 juli 2014.

Het subsidieresultaat

Het subsidieresultaat is de som van de loonkosten enerzijds en de Wsw-subsidie anderzijds. Voor iedere SW-medewerker kan het subsidieresultaat worden vastgesteld. Door de invoering van de Participatiewet gaat het subsidiebedrag van € 26.100 per SE in 2014 dalen naar € 22.700 in 2019 (-13%). In het kader van de door te voeren transitie zal het werkgeverschap van de SW-medewerkers wijzigen. Wij krijgen daarmee het subsidieresultaat wat ook daadwerkelijk toebehoort aan de eigen inwoners. We moeten rekening houden met een tekort van ruim € 600.000 in 2016 en oplopend tot ruim € 1,3 miljoen in 2020.

Verbonden partijen - GGD

Een potentieel niet te kwantificeren risico is de positionering van de jeugdgezondheidszorg in relatie tot de decentralisatie in het sociaal domein. In de bestuursperiode 2014 – 2018 moeten we het e.e.a. uitkristalliseren. Veranderingen in de jeugdgezondheidszorg hebben door de onderlinge banden en taken ook gevolgen voor de gehele GGD. Ook de discussie over de bekostiging van de JGZ bij een krimp van het aantal jeugdigen (met name in de Achterhoek) brengt financiële risico's met zich mee. In de begroting 2015 kwantificeren we de risico's op de plusproducten. Hiermee heeft de GGD een verdere verbetering in de begroting doorgevoerd.

Ontwikkeling van de algemene uitkering

De ontwikkeling van de Algemene Uitkering is afhankelijk van de ontwikkeling van de netto-gecorrigeerde rijksuitgaven. De komende jaren staan we voor een flinke opgave. We moeten meer doen met minder geld. In 2015 zijn we begonnen met de uitvoering van de decentralisatietaken, op dit moment hebben we nog onvoldoende zicht op de ontwikkeling van de uitgaven in de Jeugdzorg en Participatiewet. Voor 2016 ontvangen we ruim € 1,1 miljoen minder voor de uitvoering van het sociaal domein, als taakstelling hebben we hiervoor € 664.798 opgenomen. Voor de komende jaren is de taakstelling nog eens ruim € 600.000. Met name de Participatiewet wordt de komende jaren een flinke uitdaging, uiteindelijk ontvangen we in 2020 ruim € 2,5 miljoen minder dan in 2015. Voor de ontwikkeling van de algemene uitkering zien een geringe daling met een matige ontwikkeling van het accres.

Openeinde regelingen

Minimabeleid, schuldhulpverlening en leerlingenvervoer zijn zogenoemde openeinde regelingen waarbij vooral de afgelopen jaren het beroep op de schuldhulpverlening aanzienlijk is toegenomen. Ook binnen de regeling leerlingenvervoer kunnen door omstandigheden de kosten aanzienlijk oplopen.

Wmo

In 2015 is gebleken dat een aantal zaken onvoldoende in de Wmo of aanpalende wetten geregeld waren. In de loop van 2015 is hier landelijk opnieuw naar gekeken en blijken een aantal zaken in de praktijk onder de Wmo te vallen. Dit zijn zaken waar bij de verdeling van de middelen in 2015 niet altijd rekening mee is gehouden. Als er daadwerkelijk een beroep op de Wmo gedaan wordt voor deze ondersteuningsvragen zal het budget waarschijnlijk niet toereikend zijn. Met betrekking tot de uitvoering van de Wmo zijn er op het gebied van begeleiding de volgende risico's:

- Respijtzorg; het blijkt dat respijtzorg verder gaat dan oorspronkelijk gedacht (maximaal 3 etmalen/week). Dit betekent dat er, mede door de grote doelgroep ouderen, waarschijnlijk een veel groter beroep op gedaan zal worden dan tot nu toe begroot.
- Persoonlijke verzorging; De uitvoering van de persoonlijke verzorging blijkt ook breder dan voor 2015 gedacht. Dit betekent dat meer mensen persoonlijke verzorging uit de Wmo zullen krijgen dan waarvoor vanuit het Rijk middelen voor verkregen zijn.
- Crisisopvang; opvang bij crisis blijkt ook vaker dan gedacht onder de Wmo te vallen.

Met betrekking tot de uitvoering van de hulp bij het huishouden kunnen wij voor 2016 nog een risico lopen. Er loopt een aanbesteding en nog onduidelijk is of dit leidt tot prijzen die buiten de begroting vallen.

Decentralisatie Jeugdzorg

Decentralisatie van alle jeugdhulp naar gemeenten schept bestuurlijke en financiële randvoorwaarden om het jeugdstelsel te vereenvoudigen en efficiënter en effectiever te maken. Het doel is de eigen kracht van de jongere en van het zorgend en probleemoplossend vermogen van diens gezin en sociale omgeving te vergroten. Maar als er zorg nodig is dit dan ook optimaal en integraal toe passen. M.a.w. de juiste zorg tegen verantwoorde kosten. Op onderdelen is er verschil in visie tussen de samenwerkende gemeenten en er is onzekerheid over de kosten en het beschikbare budget.

De opgaven van zorginstellingen over de geleverde jeugdhulp komen niet overeen met de gegevens waarop het Rijk het budget voor 2015 heeft vastgesteld. In de loop van 2015 worden deze gegevens duidelijk en compleet. Naast een financieel risico leverde het ontbreken van inzicht in het cliëntbestand en de zorgvraag ook een risico in de bedrijfsvoering op. Omdat we niet wisten aan hoeveel cliënten wij wanneer een nieuwe beschikking moeten afgeven, konden we het loket (front- en backoffice) niet goed inrichten. Hier hebben we extra energie gestoken in trainingen, de werving van extra formatie en het goed afstemmen van de drie domeinen binnen onze gemeente, maar ook binnen bestaande (SDOA/Hameland/Regio Achterhoek) en nieuwe samenwerkingsvormen (OT-team).

De contracten met de zorgaanbieders worden in 2016 voortgezet en is er in het najaar 2015 ruimte voor nieuwe toetreders. In 2016 proberen we een volgende stap te maken in de transformatie en dit ook vast te leggen in de contracten. Voor zover dat lukt creëren we ruimte in de contracten om dit te kunnen bewerkstelligen in de looptijd van het contract. Wel is duidelijk dat de transformatie binnen het jeugd domein minimaal 3 tot vijf jaar zal gaan duren.

Participatiewet

Met de Participatiewet wil het kabinet bereiken dat zoveel mogelijk mensen deelnemen in de samenleving. De Participatiewet voegt de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong) samen. Ook voor dit onderdeel geldt dat de beleidsplannen en verordeningen al in 2014 zijn vastgesteld.

Wij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering. De uitvoering (zoals het verstrekken van uitkeringen en het zoveel mogelijk regulier aan het werk helpen van werkzoekenden) hebben wij bij de (GR) SDOA belegd. Wij dragen echter de financiële risico's. De inkomensvoorziening 2015 voor Oost Gelre bedraagt € 4.058.004 (gegevens SDOA april 2015). Door de eerdere bekendmaking van het Rijk is door SDOA nog géén rekening gehouden met de loon- en prijsontwikkeling en de effecten uit de voorjaarsnota van het Rijk. Uiterlijk 1 oktober worden de definitieve budgetten bekend gemaakt. Over de bijstelling van het Participatiedeel is nog niets bekend gemaakt.

In 2015 is een start gemaakt met het transformatieproces (veranderingsproces). Met het overhevelen van de taken is op de bijhorende budgetten van het Rijk flink bezuinigd. Bij de transformatie zijn veel inwoners en partijen betrokken. Van inwoners wordt verwacht dat zij meer dan in het verleden zelf oplossingen zoeken voor problemen binnen het eigen sociale netwerk. De transformatie (ook voor het onderdeel participatie) wordt in regionaal Achterhoekse verband aangepakt. Op basis van een vastgestelde regionale uitvoerings- en transformatieagenda.

Uitvoering Wsw

Voor de risico's met betrekking tot de uitvoering van de Wsw verwijzen wij u naar de beschrijving onder "verbonden partijen – Hameland" in deze paraaf.

Overige risico's

We verwachten nog niet dat de groep inwoners die onder de participatiewet valt snel zal uitstromen richting regulier werk. Voor inwoners met een arbeidsmarktbeperking komt er loonkostensubsidie beschikbaar om de beperkte loonwaarde te compenseren. Maar het is de vraag of dit werkgevers over de streep zal trekken. Het is in dit kader belangrijk dat het nieuwe regionale werkbedrijf een podium wordt voor sluitende afspraken met werkgevers. Tenslotte verwachten we veel van de aansluiting op andere decentralisaties binnen het sociale domein, zodat we de inwoners sneller en beter begeleiden.

Bouwgrondexploitatie

Door de huidige economische situatie en demografische ontwikkelingen moeten wij de verwachtingen rondom de ontwikkeling en verkoop van woningen en bedrijventerreinen herzien.

De nota grondbeleid is door de raad vastgesteld. Uitgangspunt voor bouwgrondexploitatie blijft een sluitende exploitatieopzet. Jaarlijks actualiseren we de exploitatieopzetten. Als hieruit blijkt dat een tekort ontstaat, verwerken we het verlies in de jaarrekening. Wij verwachten dat de exploitatie van zowel woningbouw als bedrijventerreinen minimaal kostendekkend zijn. In de nota grondbeleid gaan we nader in op de exploitaties en de maatregelen die nodig zijn om financiële risico's te beheersen. Bij de waardering van de gronden houden we rekening met invoering van de vennootschapsbelastingplicht en kiezen we voor de fiscaal meest gunstige optie.

De commissie BBV welke bevoegd is met betrekking tot de financiële regelgeving voor de gemeenten heeft besloten tot een wijziging in de rentetoerekening inzake bouwgrondexploitatie. De gemeente mag de rente over niet in exploitatie genomen gronden niet meer toevoegen aan de boekwaarde van het complex maar dienen deze kosten te verantwoorden in de gemeentelijke exploitatie. Voor de gemeente Oost Gelre betekent dit een verzwarend van de lasten met € 388.000 op basis van 4% rente.

Regionaal bedrijvenpark Laarberg

In de huidige economische situatie zijn er financiële risico's verbonden aan de bouwgrondexploitatie van Laarberg. De risico's en onzekerheden kunnen we moeilijk inschatten. De financiële risico's hebben we verdisconteerd in het benodigde weerstandsvermogen. Hierbij hebben we rekening gehouden met de lange looptijd van de exploitatie en het te verwachten exploitatieresultaat bij verschillende scenario's.

Planschadevergoeding

Voor aanspraken op planschadevergoeding hebben we een reserve beschikbaar van € 38.500. We verwachten dat het aantal verzoeken voor planschadevergoeding afneemt door aanpassing van de regeling planschadevergoeding met de invoering van een eigen bijdrage. Bij de actualisering van oude bestemmingsplannen analyseren we het planschaderisico. Daardoor beperken we het risico dat planschadevergoeding wordt toegekend. Aanspraak op planschade als gevolg van de toekomstige ontwikkeling van bouwgrond bekostigen we binnen de exploitatieopzet van het plan.

Fiscale risico's - vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 worden overheidsbedrijven belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Hierdoor worden wij, voor die activiteiten waar wij optreden als ondernemer, vennootschapsbelastingplichtig. Dit heeft organisatorische, administratieve en financiële gevolgen. Maar dit kan ook gevolgen hebben voor gelieerde partijen als verenigingen/stichtingen en gemeenschappelijke regelingen. Op dit moment inventariseren wij welke activiteiten belastingplichtig zijn voor de vennootschapsbelasting. Eind 2015 willen wij de contouren gereed hebben waaronder de fiscale openningsbalans. De vennootschapsbelasting brengt ook een last in de begroting met zich mee, over de fiscale winst moeten we vennootschapsbelasting betalen. Voorzichtigheidshalve hebben wij € 50.000 als stelpost opgenomen.

Verzekeringsrisico's

Voor zowel materiële (gebouwen / kunstvoorwerpen e.d.) als immateriële zaken (aansprakelijkheid, fraudeverzekering en bestuurdersaansprakelijkheid e.d.) hebben we middels verzekeringspolissen de risico's afgedekt. Jaarlijks heroverwegen we de verzekeringspolissen. In regionaal verband besteden we de diverse verzekeringen aan.

Toereikendheid bestemmingsreserves voor onderhoudsvoorzieningen

Op basis van de beschikbare beheerprogramma's zijn de bestemmingsreserves op niveau. Onvoorziene omstandigheden daargelaten zijn de financiële risico's hiermede voldoende afgedekt.

Overige risico's

Dit zijn risico's die samenhangen met de bedrijfsvoering, zoals mogelijke juridische claims door fouten in de uitvoering van procedures. Voorbeelden hiervan zijn:

- gevolgen van beroep en bezwaar tegen allerlei vergunningen
- gevolgen van besluiten op het gebied van personeelsaangelegenheden (w.o. ontslagaanvragen)

Kengetallen	2016*	Oordeel	2015	Oordeel
Netto schuldquote	80%	voldoende	70%	voldoende
Solvabiliteitsratio	55%	voldoende	54%	voldoende
Grondexploitatie	17%	n.v.t.	20%	n.v.t.
Structurele exploitatieruimte	0,16%	matig	0,51%	voldoende
Lokale lasten	31%	voldoende	33%	voldoende

*De kengetallen van 2016 zijn gebaseerd op het begrotingsresultaat zonder aanvullend dekkingsplan.

Paragraaf 2: Verbonden partijen en participaties

Verbonden partijen zijn derde rechtspersonen waarmee Oost Gelre een bestuurlijke en financiële band heeft, zoals deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen. Het is niet onze bedoeling te rapporteren over alle partijen waarmee een verbintenis bestaat. We beperken ons tot de partijen waarin wij een bestuurlijk en/of financieel belang hebben.

Wat voor ons de verbonden partijen vaak ingewikkeld maakt, is dat we zowel bestuurder als klant zijn. Bovendien zijn er vaak meerdere deelnemers aan de verbonden partij. Wij zijn dan niet de enige bestuurder en niet de enige klant en moeten dus onze bestuurlijke doelen en 'klantwensen' afstemmen met die van andere deelnemers. Dit alles maakt de aansturing van verbonden partijen complex. Centraal staat daarom de vraag hoe wij meer grip krijgen op het beleid, de financiën en het product van onze Wet gemeenschappelijke regelingen verbanden (Wgr).

Ook in 2016 werken we verder aan het optimaliseren van de aansturing van verbonden partijen door:

- de planning- en control-cyclus van gemeenten en WGR-verband beter op elkaar af te stemmen. Het gaat daarbij om afstemmen van de onderlinge informatievoorziening via begroting, tussentijdse rapportages en jaarrekening;
- de overlegstructuren tussen gemeenten en WGR-verband te versterken. Een meer actieve rol van de gemeenten is vereist, dus niet meer wachten op voorstellen vanuit het WGR-verband, maar zelf aan de slag;
- meer invloed uit te oefenen aan de voorkant van het beleidsproces. Meedenken over visie, ambities en de vertaling daarvan naar kaders is effectiever dan achteraf uitkomsten toetsen;
- de begrotingsrichtlijnen tussen deelnemende gemeenten onderling af te stemmen en eenduidig te communiceren naar de verbonden partijen.

Een mooi resultaat van de inspanningen van de werkgroep vanuit het controllersnetwerk is het verheffen van de "Achterhoekse indexering normering" tot de norm voor de indexering van de begroting van de GGD. Bij de indexering van de begroting van de GGD wordt vanaf 2016 niet meer alleen rekening gehouden met de ontwikkeling van de kosten, maar wordt ook de ontwikkelingen van de inkomsten (ontwikkeling Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds) in de indexering meegenomen.

Sinds 2013 worden begroting en jaarrekening van de GGD en VNOG getoetst aan de hand van een praktisch financieel en beleidsmatig toetsingskader. Deze toetsing resulteert in een concept reactie op begroting en jaarrekening en dient voor de deelnemende gemeenten als basis voor de behandeling van deze stukken in college en raad. Deze gezamenlijke toetsing wordt vanaf 2016 uitgebreid met de Regio Achterhoek en Stadsbank.

Verbonden partijen met bijzondere ontwikkelingen

De volgende verbonden partijen kennen ontwikkelingen die belangrijk zijn komend jaar te volgen.

Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)

Per 1 januari 2014 is de gewijzigde Wet veiligheidsregio's van kracht. De lokale brandweezorg is bij wet compleet overgedragen aan de veiligheidsregio's. Om de VNOG verder op de toekomst voor te bereiden heeft het algemeen bestuur in 2014 besluiten genomen onder de noemer van het project MOED (Masterplan Optimalisatie Effectuering Doelmatigheid). Dit project omvat vele deelprojecten die de totale organisatie doorlichten en efficiëncymogelijkheden zichtbaar maken. Eén van de besluiten is een reorganisatie van de VNOG per 2016. Die behelst onder andere het invoeren van regio-brede afdelingen en het gelijktijdig opheffen van de zgn. clusters basisbrandweezorg, inclusief de autonome bestuurscommissies. Onze gemeente maakt nu nog deel uit van het cluster Achterhoek Oost, samen met Aalten, Berkelland en Winterswijk. De bestuurscommissie bestaat uit de burgemeesters van de vier gemeenten. Voorts is besloten tot het invoeren van een nieuw verdeelmodel voor de kosten van de VNOG. Met begeleiding van het bureau Andersson, Elffers en Felix wordt momenteel gestudeerd op de ontwikkeling van nieuwe modellen. Verwacht wordt dat in het najaar een keuze zal worden gemaakt voor een vervangend model, dat mogelijk fasegewijs zal worden ingevoerd. Onzeker zijn nu nog de financiële consequenties ervan. Tot slot is door een ambtelijke werkgroep een aanpassing van de gemeenschappelijke regeling van de VNOG in voorbereiding genomen. Naar verwachting kan deze nog in 2015 aan de gemeenteraden worden voorgelegd.

Sociale Dienst Oost Achterhoek

Op 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. Met deze wet krijgen gemeenten ook de verantwoordelijkheid voor het aan het werk helpen van mensen met een arbeidsbeperking. Mensen die voorheen aanspraak konden maken op een Wajonguitkering of een dienstbetrekking via de Wet sociale werkvoorziening. De bestaande doelgroep van werkzoekenden met een WWB-uitkering wordt hiermee uitgebreid. De beleidskaders voor de Participatiewet zijn in de arbeidsmarktregio Achterhoek zoveel mogelijk op elkaar afgestemd en door de gemeenteraden vastgesteld. Het zelfde geldt voor de verordeningen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de wet. De regionale afstemming is vooral gericht op een eenduidige benadering van werkgevers, zeker ook bij de inzet van re-integratie-instrumenten.

De SDOA gaat per 1 januari 2016 de participatiewet in brede zin uitvoeren.

Het rapport "Onderzoek uitvoering Participatiewet" is op 14 juli in de raad ter kennisname aangenomen, inclusief de functies van het Ontwikkelbedrijf van Hameland. In dit rapport staat aangegeven welke taken de SDOA nodig heeft om de Participatiewet vanaf januari 2016 breed te kunnen uitvoeren.

In 2015 zijn alle verordeningen en beleidsregels in concept voorbereid en door de raad vastgesteld. Het loopbaanplein in Winterswijk is uitgebreid met het leerwerkloket en een adviespunt van het regionaal orgaan zelfstandigen.

Nieuwe doelgroepen/doelgroepenregister UWV

Vanaf 1 januari 2015 kunnen werkzoekenden met een arbeidsbeperking worden geplaatst op de zgn. garantiebannen uit het sociale akkoord. Willen deze werkzoekenden meetellen voor het door werkgevers te realiseren quotum, dan moeten zij opgenomen zijn in het doelgroepenregister bij het UWV.

No-risk polis UWV 2015

De VNG en het UWV zijn overeengekomen dat in 2015 de No-riskpolis van het UWV kan worden ingezet voor mensen die opgenomen zijn in het doelgroepenregister en een garantiebaan krijgen. Via de UWV wordt dan een ziekte-uitkering verstrekt zodat de werkgever geen risico loopt. De No-risk polis van de UWV is niet van toepassing op werkzoekenden die niet tot de doelgroep voor de garantiebannen horen. Op dit moment heeft Achmea vanwege deze afspraken (omdat een groot deel van de doelgroep per 1 januari 2015 zou worden verzekerd op basis van de No-risk polis van UWV) de bestaande verzekering uit de markt gehaald. In regionaal verband wordt daarom gezocht naar een passende oplossing voor dit probleem.

De plussen van 50+

Het project "de Plussen van 50+" d.w.z. de groepsgewijze begeleiding van werkzoekenden en het pilotproject "activering werkzoekenden met een groter afstand tot de arbeidsmarkt" is voortgezet in 2015. Inmiddels zijn er door de extra inzet al 5 mensen aan een betaald baan geholpen (bron: eerste berap 2015 SDOA). De ervaringen die nu worden opgedaan kunnen mede het beleid voor de komende jaren bepalen. Jaren waarin de vergrijzing en werkeloosheid van ouderen een steeds groter probleem gaan vormen als we hier geen specifieke inzet op plegen.

Pilotproject activering klanten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Vanaf september 2014 worden 100 klanten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt weer begeleid door twee klantmanagers. De participatiemogelijkheden van deze groep zijn ondertussen in beeld gebracht. De tussentijdse conclusie is dat een groot deel (69%) al in meer of minder mate participeert. 17 klanten wordt een participatieplaats of werkervaringsplaats aangeboden (bron; eerste berap 2015 SDOA). Op deze manier kan men weer (arbeids) ritme en vaardigheden opdoen. Op de langere termijn wordt een deel van deze groep ook richting betaald werk begeleid.

Bijstelling verwachting aantal klanten

De doelstelling om het aantal uitkeringen terug te brengen naar het niveau van 2011 konden we door de opeenvolgende economische dips niet realiseren. Het aantal uitkeringen is in 2014 toegenomen. Door strengheid aan de poort werd de instroom wel zoveel mogelijk beperkt.

Inmiddels is bekend dat het aantal klanten in 2014 met 6,2 % gestegen is. Voor 2015 wordt een stijging van 3% verwacht. Daarnaast wordt voor 2015 een instroom vanuit de nieuwe doelgroep van 70 klanten verwacht. Incl. IOAW/IOAZ klanten is de verwachting op dit moment dat het aantal WWB klanten in 2015 zal stijgen van 274 klanten (1-1-2015) naar 297 klanten (31-12-2015). Een stijging met 23 personen.

Hameland

Op 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. Dit betekent dat er drie regelingen (wetten) Wajong, Wsw en de Wwb zijn samengevoegd. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. De gemeenten die samen de gemeenschappelijke regeling Hameland (GR Hameland) vormen hebben eind 2014 besloten zelf de uitvoering van de Participatiewet ter hand te nemen, inclusief de bestaande uitvoering van de Wsw. Het College van B&W heeft eind april 2015 een voorgenomen besluit genomen de GR Hameland op te heffen. De Gemeenteraad heeft hiervoor toestemming gegeven en budget beschikbaar gesteld om de GR Hameland op te kunnen heffen. Dit besluit betekent dat we starten met een ontmantelingsproces dat naar verwachting duurt tot 1 januari 2017. Uiteindelijk dient de GR Hameland te worden geliquideerd om tot daadwerkelijke opheffing te kunnen komen.

Om dit te kunnen realiseren hebben we eerst een besluitvormingsproces doorlopen op twee 'fronten':

1. Colleges van B&W en de Gemeenteraden. De Colleges van B&W vormen samen de GR Hameland en zij hebben dan ook besloten de GR Hameland op te heffen. Op grond van de regelgeving dienen zij voor het opheffen van de GR Hameland toestemming te hebben van de gemeenteraden. Uitgezonderd de gemeenteraad van Aalten is deze toestemming aan de Colleges van B&W verstrekt, waarmee in formele zin is besloten de GR Hameland op te heffen. Aanvullend aan de toestemming hebben de vier gemeenteraden ook budget beschikbaar gesteld om de ontmanteling van de GR Hameland te kunnen realiseren.

2. Algemeen Bestuur van Hameland. Het opheffen van de GR Hameland gaat middels een ontmantelingsproces. Dit proces staat op hoofdlijnen beschreven in het transitieplan dat het bestuur heeft vastgesteld. Dit plan dient bij te dragen aan een transparant en zorgvuldig transitieproces gericht op de ontmanteling en uiteindelijk de liquidatie van de GR Hameland.

In het transitieplan staat de volgende planning:

- Het werkgeverschap van de sw-medewerkers is per 1-1-2016 overgedragen aan de gemeenten. De gemeenten moeten voor de zomer 2015 aangeven hoe ze dat willen doen;
- Het ontwikkelbedrijf is ontmanteld en taken zijn overgedragen aan de gemeenten per 1-1-2016;
- Het concern is ontmanteld en taken zijn overgedragen aan de gemeenten uiterlijk per 1-4-2016;
- Het werkbedrijf heeft per 1-1-2017 een andere entiteit. In 2015 bepalen de vijf Colleges van B&W op welke wijze de gemeenten het werkbedrijf na 1-1-2017 willen organiseren.

Teneinde zorgvuldigheid te waarborgen kan worden afgeweken van de planning.

Start van de ontmanteling

Om de ontmanteling zorgvuldig te kunnen uitvoeren worden er vier werkgroepen ingericht. Deze werkgroepen zijn (tussen 'haakjes' de opdracht):

1. personeel & organisatie (werkgeverschap sw-medewerkers en van werk naar werk begeleiding niet-sw personeel);
2. participatie (nieuwe inrichting 'ontwikkelen & detacheren' en 'werken binnen');
3. concern / financiën / ICT (nieuwe inrichting personeel & administratie);
4. communicatie (afstemming interne en externe communicatie).

Daarnaast zal voor wat betreft de ontmanteling van het onderdeel 'ontwikkelen & detacheren' nauw worden samengewerkt met de SDOA aangezien drie van de vijf gemeenten de SDOA de opdracht geven de gedetacheerde en nog te bemiddelen sw-medewerkers te gaan begeleiden. De werkgroepen worden geleid door een medewerker van één van de vijf gemeenten. Medewerkers van Hameland nemen zitting in de werkgroepen teneinde de noodzakelijke kennis en kunde over de huidige werkprocessen in te kunnen brengen.

Het Dagelijks Bestuur van Hameland fungeert als stuurgroep. De directeur van Hameland is voorzitter van de stuurgroep en tevens transitie manager. Daarnaast zijn er twee transitiecoördinatoren: één vanuit de gemeenten en één vanuit Hameland. Zij stemmen alle zaken af met de voorzitters van de werkgroepen en richten zich op een goede samenwerking tussen Hameland en de vijf gemeenten.

Daarnaast streven we er naar om tot drie sociale plannen te komen. Een sociaal plan voor de sw-medewerkers gelet op de overdracht van het werkgeverschap, een sociaal plan voor het niet-sw personeel met een HTC-dienstverband en een sociaal plan voor het ambtelijke niet-sw personeel. Uiteraard moeten we deze sociale plannen ook voorleggen aan de ondernemingsraad.

Nadat de ontmanteling van Hameland op 1 januari 2017, of zoveel eerder als mogelijk, is afgerond starten we met de voorbereidingen ten aanzien van de liquidatie. Op een nader te bepalen (logisch) moment besluit het Algemeen Bestuur, conform artikel 39 lid 3 van de GR Hameland, tot liquidatie. Tevens stelt het Algemeen Bestuur op dat moment, gehoord de Colleges van de deelnemende gemeenten, het liquidatieplan vast dat voorziet in de verplichtingen van de deelnemende gemeenten in de financiële gevolgen van de opheffing.

Stadsbank Oost Nederland

Sinds april 2014 is de Stadsbank Oost Nederland voor Winterswijk, Enschede Oost, Berkelland en Oost Gelre bezig met een pilot 'integraal werkproces'. Hierbij gaat de Stadsbank uit van snelle doorlooptijden, één aanspreekpunt voor de klant en kwalitatief hoogwaardige dienstverlening op basis van maatwerk, kennis en deskundigheid. Dit zoveel mogelijk thuis nabij /op locatie. Dit alles met als doel de klant een zo duurzaam mogelijke oplossing voor hun schuldproblemen te bieden. De resultaten van de pilot zijn positief. De werkwijze wordt nu uitgerold over het hele werkgebied van de Stadsbank.

Dienstverleningsmodel

In het najaar van 2015 zal na verwachting het algemeen bestuur van de Stadsbank Oost Nederland kiezen voor een nieuw dienstverleningsmodel, ingaande januari 2016. Kern hiervan is dat er een nieuw dienstverleningsmodel komt, gebaseerd op twee pijlers. Er wordt gewerkt met een vaste (gemeenschappelijke) basis in dienstverlening voor alle 22 gemeenten. Daarnaast krijgen individuele gemeenten de mogelijkheid om zelf keuzes te maken in het dienstverleningspakket van de SON. Daarbij past ook een nieuw financieel afsprakenkader, waarbij de kernwoorden solidariteit, gemeenschappelijkheid en flexibiliteit een belangrijke rol spelen.

Regio Achterhoek

De Regio Achterhoek heeft een grote verandering ondergaan. De formele betrokkenheid van de regio bij projecten die worden uitgevoerd door de 3 O's in de regio, is geëindigd. De rol van de Regio is enkel nog ondersteunend van aard en, waar nodig, stimulerend. In deze rol zal de regio zich de komende jaren richten op de Uitvoeringsagenda Achterhoek in welk kader diverse projecten worden uitgevoerd. De formele taken van de Regio Achterhoek die resteren zijn met name gericht op subsidievererving en -verlening, regiomarketing en lobby.

NV Rova

De ROVA zet zich de laatste jaren steeds meer in op duurzaamheid. Dit blijkt onder meer uit haar werkwijze ten aanzien van haar hoofdtaak, het inzamelen van het huishoudelijke afval. Door het invoeren van het nieuwe systeem van omgekeerd inzamelen, dat per 1 januari 2015 ook in onze gemeente is ingevoerd, wordt het hergebruik van afval verder geoptimaliseerd. Sinds 1 januari 2015 is voor de gehele gemeente door de ROVA het systeem van het omgekeerd inzamelen van het huishoudelijke afval ingevoerd. Een halfjaar na invoering is gebleken dat het systeem en het sorteergedrag van de bewoners zeer succesvol is. Het scheidingspercentage, inzameling herbruikbaar afval, is 88%. Dit terwijl de landelijke norm van het LAP 65% is.

Eén van de afvalstromen, het gft en grof tuinafval wordt gebruikt voor de opwekking van duurzame energie, groen gas.

Achterhoekse Groene Energie Maatschappij (AGEM)

Vanuit het akkoord van Groenlo (Tafel van Groenlo) en de Achterhoekse Agenda 2020 heeft de Achterhoek de ambitie om in 2030 energieneutraal te worden. Om deze ambitie te kunnen waarmaken, is eind 2013 de Achterhoekse Groene Energie Maatschappij (AGEM) opgericht. Alle 8 gemeenten zijn akkoord gegaan met de oprichting van deze coöperatieve organisatie, waarvan ze dus ook alle acht lid zijn. De AGEM moet er voor zorgen dat een belangrijk deel van de in de Achterhoek gebruikte energie lokaal en duurzaam tot stand komt. De AGEM levert nu, zij het nog op kleine schaal, de groene Achterhoekse energie aan haar leden. Daarnaast levert de AGEM producten en diensten, die gericht zijn op energiebesparing en duurzame energieopwekking.

Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)

Vanaf 1 april 2013 zijn onze milieutaken ondergebracht bij de ODA. Vanaf de start hebben we beiden gezocht naar een goede invulling van onze rollen. Voor de gemeente zijn er twee rollen te vervullen die beide verschillende belangen kennen. Zo is de gemeente opdrachtgever en eigenaar. De ODA heeft een nieuwe organisatie moeten opzetten. Dit kost begrijpelijkerwijs veel tijd en energie. Zo zijn onder meer enkele belangrijke ondersteunende taken ondergebracht bij vier verschillende gemeenten. Er zijn reguliere overleggen en over de uit te voeren werkzaamheden wordt goed gerapporteerd. Uit een breed opgezette evaluatie is gebleken dat er nog belangrijke (randvoorwaardelijke) aandachtspunten liggen die moeten worden ingevuld. Deze zijn door de ODA voortvarend opgepakt en verwoordt in een spoorboekje verbeterpunten. De primaire taken waarvoor de ODA verantwoordelijk is worden goed uitgevoerd.

Dimpact

Sinds 2006 zijn wij lid van de coöperatieve vereniging Dimpact. Dimpact helpt ons om de digitale dienstverlening verder te ontwikkelen. Ook is Dimpact de partij die voor ons (33 gemeenten en groeiende) landelijke ontwikkelingen probeert te vertalen naar informatievoorziening en bedrijfsvoering. Verder vertegenwoordigt Dimpact ons in overleggen (bijv. VNG en KING), waarin landelijke afspraken gemaakt worden over het realiseren en invoeren van ontwikkelingen. Te denken valt aan de informatiehuishouding rond de 3D's, modernisering GBA, invoering zaakgericht werken, standaardisering online platformen en het basisstelsel. Dimpact heeft steeds meer de rol van coördinatie en inkoop procesbegeleider. De rol van het ontwikkelen van een maatpakket is al fors afgenomen en wordt de komende jaren steeds kleiner. De sturing richting de leverancier om ontwikkelingen als standaard te realiseren wordt des te groter.

Erfgoed Centrum Achterhoek Liemers (ECAL)

Het streekarchief – tegenwoordig Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers (ECAL) – beheert archieven, maakt ze toegankelijk en stelt ze beschikbaar aan de deelnemende overheidslichamen overeenkomstig de Archiefwet. Daarnaast zorgt het ECAL voor het in stand houden en bevorderen van het cultureel erfgoed in het gebied van de Achterhoek en de Liemers in de ruimste zin van het woord.

De bijdrage aan het ECAL is gebaseerd op het aantal over te dragen meters archief.

Het Erfgoedcentrum onderzoekt in hoeverre het mogelijk is om – naast de fysieke archieven – ook de digitale informatie van de aangesloten gemeenten over te brengen naar het Erfgoedcentrum. Hiervoor wordt op dit moment een proef e-depotomgeving gebouwd. Het Erfgoedcentrum heeft in de begroting 2016 genoemd dat het e-depot gerealiseerd wordt (vanaf 2016).

Muziekschool

Boogie Woogie het instituut voor kunst en cultuur verzorgt het muziekonderwijs in de vorm van harmonie- en fanfarelessen t/m 18 jaar voor de inwoners uit Oost Gelre. Daarnaast verzorgt Boogie Woogie vanaf 2014 ook op basis van de regeling van combinatiefunctionarissen muzieklessen op de basisscholen in Oost Gelre om de cultuurdeelname van de jeugd in Oost Gelre te bevorderen.

Boogie Woogie heeft in 2014 een nieuw beleidsplan voor de komende jaren opgesteld. Hierin wordt tevens aandacht gevraagd voor muziekonderwijs in Oost Gelre in de vorm van lichte muziek en popmuziek. Op basis van dit plan heeft het college daarna besloten om een pilot lichte muziek/poplessen te starten op de basisscholen. In september zal bij voldoende aanmeldingen de pilot lichte muziek- en poplessen van start gaan. De pilot loopt in de cursusjaren 2015-2016 en 2016-2017.

Bibliotheek

Met ingang van 1 januari 2014 is er geen bibliobus meer in de kleine kernen. In plaats van de bibliobus is er nu in de kleine kernen de BOS (Bibliotheken op scholen). Uit een tussenevaluatie van de bibliotheek met de 6 dorpsbelangenorganisaties (dbo's) blijkt dat de voorziening BOS aan de wens van de dbo's voldoet. De bibliotheek voert vanaf 2014 ook de regeling voor combinatiefunctionarissen op de basisscholen uit om de leesbevordering en het gebruik van internet in onze gemeente te stimuleren. Daarnaast ondersteunt men zo nodig de leerkrachten op de basisscholen op het gebied van leesbevordering en mediawijsheid alsook met betrekking tot het vraaggericht uitvoeren van leesbevorderingsprogramma's. De Bibliotheek Oost Achterhoek heeft in 2015 een visiedocument ontwikkelingen 2015-2018 opgesteld. Dit beleidsplan is met de drie samenwerkende gemeenten (Winterswijk, Berkelland en Oost Gelre) besproken. Inmiddels wordt er gewerkt aan een regionale bibliotheekvisie waarbij gekeken wordt hoe de bibliotheken uit de Regio Achterhoek (beter) met elkaar kunnen samenwerken.

GGD

Tussen de deelnemende gemeenten blijft de positionering van de jeugdgezondheidszorg een rol spelen. Dit is al een aantal jaren het geval en blijft ook in 2016 onderwerp van gesprek. Een deel van de gemeenten wil de jeugdgezondheidszorg (4-18 jaar) buiten de GGD onder brengen. Dit kan gevolgen hebben voor de levensvatbaarheid van de GGD.

Voor de nadere uitwerking van de paragraaf verbonden partijen verwijzen wij u naar bijlage 3.

Paragraaf 3 Bedrijfsvoering

Inleiding

We kunnen alleen producten en prioriteiten binnen de programma's realiseren met een effectieve en efficiënt werkende organisatie. De bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van de programma's. Of we de verschillende programma's succesvol kunnen uitvoeren is dan ook in belangrijke mate afhankelijk van de kwaliteit van de bedrijfsvoering.

De paragraaf Bedrijfsvoering heeft een expliciete relatie met het programma Bestuur en dienstverlening. De scheiding die we hier trekken is dat het programma zich inhoudelijk vooral richt op de relatie tussen de burger en de gemeente. Deze paragraaf richt zich op de reguliere operationele kaders voor de bedrijfsvoering.

De operationele kaders hebben betrekking op het beleid ten aanzien van huisvesting, communicatie, personeel, integriteit, informatisering en automatisering en planning & control. In deze paragraaf gaan we in op de ontwikkelingen die aan de orde zijn binnen de bedrijfsvoering.

We gebruiken het SLIM blokje om de actuele ontwikkelingen en de gevolgen daarvan voor onze organisatie in beeld te brengen en in samenhang te zien. De letters staan voor **S**trategie, **L**ean, **I**&A en **M**ensen.

Huisvesting

Als dienstverlener en publieke organisatie is de gemeente Oost Gelre er voor de bewoners, bedrijven en organisaties. De dienstverlening zal steeds meer digitaal gaan plaatsvinden. Het persoonlijke contact wordt vooral geïnitieerd door de ambtenaar. Openheid en transparantie zorgen voor de fysieke zichtbaarheid van de organisatie naar de burger. De hierbij horende huisvesting is functioneel en luxe past hier niet bij. Het samenvoegen van de organisatie in één gebouw stimuleert de ontmoeting. De uitgangspunten zijn het beperken van de energievraag, het gebruik van duurzame energiebronnen en het efficiënt gebruiken van eindige energiebronnen.

Tijdens de verbouwing voeren we de noodzakelijke aanpassingen in het kader van de Arbo eisen volledig uit.

De medewerkers moeten binnen het werkconcept plaats – en tijdsafhankelijk en efficiënt- kunnen werken. De organisatie is bezig met een omslag om dit te bereiken. Deze omslag is gericht op taakvolwassenheid, waarbij kan en moet worden gestuurd op output, bereikbaarheid en het faciliteren van betrokken mensen die plezier hebben in het werk. De afdelingen zijn verantwoordelijk voor een

goede bereikbaarheid en een goede dienstverlening. Medewerkers hebben altijd en overal (digitaal) toegang tot alle relevante informatie.

De werkomgeving moet stimulerend en inspirerend zijn voor de medewerkers en mag uitstralen dat een moderne organisatie aan het werk is die gericht is op de toekomst. Comfort zonder luxe is hierin een belangrijk element. Dit komt terug in het installatieconcept, de keuze voor de materialen en de afwerking. Het bestuurscentrum (de oudbouw) maakt onderdeel uit van de verbouwing. De trouwzaal zal een hoogwaardige afwerking krijgen met een luxe uitstraling. Tevens wordt deze ruimte multifunctioneel ingericht. De eerste etage is bestemd voor de burgemeester en wethouders en de directeur. De griffie zal ook in het bestuurscentrum worden gehuisvest. Volgens de planning realiseren we de herhuisvesting in 2016.

Communicatie in het hart van beleid

Waar het initiatief voor beleid vaak vanuit de overheid kwam proberen wij steeds meer de inwoners uit te dagen om met initiatieven te komen en de aanzet te geven voor nieuw beleid. Dit is een beweging van burgerparticipatie naar overheidsparticipatie. Onze communicatie past zich daar bij aan. Dat varieert van één op één persoonlijke communicatie tot digitale communicatie via social media, digitaal loket en website. Interactie met de inwoners is hierin het sleutelwoord.

Wij stimuleren die beweging vanuit een modern ingerichte organisatie. Een organisatie die snel kan schakelen, zich flexibel opstelt en meegaat met de veranderende samenleving. Een organisatie die zich in kan leven in de mening van haar inwoners en openstaat voor nieuwe ideeën. Een organisatie die vooral kijkt naar kansen en mogelijkheden. Medewerkers doen dit zoveel mogelijk zelf, maar krijgen hierin advisering en ondersteuning op maat van de afdeling Communicatie.

Verantwoordelijkheid terugleggen in de samenleving betekent ook iets voor de verantwoordelijkheid in communicatie. Het zal steeds vaker voorkomen dat wij niet leidend zijn in de communicatie, dat de verantwoordelijkheid bij de initiatiefnemers ligt. Dat wij hen op verzoek zullen faciliteren, adviseren en ondersteunen. Waarbij we natuurlijk wel onze eigen verantwoordelijkheid voor communicatie nemen, immers in welke vorm ook heeft de gemeente bijna altijd een rol in een project of initiatief. Maar in het erkennen van elkaars rol en het onderkennen van elkaars verantwoordelijkheden ligt de uitdaging voor goede communicatie.

Personeelsbeleid

De rol van onze gemeentelijke organisatie is sterk aan het veranderen. De overheid sluit aan bij wat er in de samenleving speelt, denkt mee, faciliteert en ondersteunt initiatieven.

Bij de verdere opzet van de drie decentralisatietaken (AWBZ, jeugdzorg en participatiewet) is het thema participatiesamenleving ook zeer actueel. We willen op een creatieve en innovatieve manier mensen en middelen bij elkaar brengen. We moeten de nieuwe taken immers met minder geld op een juiste manier uitvoeren.

Deze veranderende rol stelt andere eisen aan management en medewerkers.

Vanuit deze visie ontwikkelen zich onze organisatie en onze medewerkers.

Wij hebben de uitgangspunten voor onze organisatie - onze visie - vastgelegd in het zogenaamde SLIM blokje. De letters SLIM staan voor:

- Strategie
- Lean (gestroomlijde werkprocessen)
- I&A (informatisering en automatisering)
- Mensen

Systematisch versterken wij op deze vier fronten onze bedrijfsvoering. Vanuit visie en strategie verlenen we diensten aan de inwoners. Dit moet efficiënt, effectief en klantgericht zijn. Onze werkprocessen bekijken we volgens de Lean-principes. Vervolgens zetten we de juiste ICT-middelen in. Last but not least kijken we naar de kwantitatieve en kwalitatieve inzet van onze medewerkers.

Zo is er een nauwe samenhang tussen de vier elementen uit het SLIM blokje.

Het personeelsbeleid richt zich op de veranderende rol van onze organisatie en van onze medewerkers. Deze nieuwe rol vraagt namelijk om andere competenties van onze medewerkers. Tegelijkertijd moet het invullen van de participatiesamenleving nog verder vorm krijgen en is hiervoor geen blauwdruk beschikbaar. We gaan al werkende weg ervaring opdoen en nieuwe vormen inzetten. Want als we blijven doen wat we deden, dan krijg je ook niets nieuws. Dit vraagt om lef en durf. In het profiel van een publieke professional staan vaardigheden die nodig zijn om de nieuwe rol in te vullen. Denk aan een grote mate van taakvolwassenheid en authenticiteit om naar bevind van zaken te kunnen en durven handelen. Dit in tegenstelling tot handelen volgens protocollen en handleidingen of functiebeschrijvingen.

We hebben een relatief kleine personele bezetting. Waar nodig zetten we voor projecten extra menskracht in. We houden goed in het oog of dat structureel is of dat volstaan kan worden met tijdelijke krachten. Dit is nodig om de plannen van college en raad allemaal uit te kunnen voeren. Ook hebben we in 2016 weer aandacht voor de communicatie met de buitenwacht maar uitdrukkelijk ook voor de communicatie tussen afdelingen.

Waar mogelijk gaan we door met onze deelname aan "ervaarjebaan" in 2016. Ook blijven we mensen inzetten vanuit de SDOA, de zogenaamde werkervaringsplaatsen. Dit zijn regelingen voor jongeren tot 27 jaar. We halen zo "nieuw elan" naar binnen en leveren een positieve bijdrage aan het vergroten van kansen voor jongeren.

Een nieuwe doelgroep, die sinds 2015 binnen onze organisatie werkt, zijn mensen met een WSW-indicatie en Wajongers. We spreken binnen onze organisatie van Mensen met een Bijzondere Aanleg (MBA). Het streven is per 1 januari 2017 het quotum van 5% te halen. We gaan verder met het onderzoek welke plekken in onze organisatie daarvoor geschikt zijn.

Samenvattend: Wij willen een organisatie zijn waarin medewerkers zich kunnen ontwikkelen. Ruimte geven voor eigen verantwoordelijkheid en het ontwikkelen van professionaliteit zijn nodig om als gemeentelijke organisatie de samenleving op een juiste manier te kunnen ondersteunen en faciliteren.

Integriteit

Het is belangrijk om voortdurend aandacht te besteden aan integriteit. Ambtenaren en bestuurders moeten integriteitkwesties herkennen en er naar handelen. We bevorderen een sfeer waarin hier open over gesproken wordt.

Nevenfuncties:

Zowel ambtenaren als wethouders en raadsleden moeten scherp zijn op de (on)verenigbaarheid van nevenfuncties en handelingen die ze verrichten. Bij ambtenaren moet de organisatie toestemming geven. Hier zit een controle-element in. Wethouders en raadsleden zullen hier zelf scherp op moeten zijn, maar kunnen bij twijfel altijd de secretaris, de burgemeester of de griffier raadplegen. Zowel bij wethouders als bij raadsleden worden nevenfuncties gepubliceerd op de website. Er is dus sprake van transparantie.

Gedragscodes

Er zijn naast het wettelijk kader (Gemeentewet) ook twee gemeentelijke gedragscodes van toepassing. Eén code voor de integriteit van collegeleden/raadsleden en één voor medewerkers.

De kern van de code voor medewerkers bestaat uit vier leidende uitgangspunten:

1. We nemen de verantwoordelijkheid van behartiger van het algemeen belang.
2. We hebben een open houding waarmee we dilemma's bespreekbaar maken.
3. We leggen achteraf verantwoording af over gemaakte keuzes.
4. We benaderen elkaar met respect.

Integriteitscoördinator

We beschikken over een integriteitscoördinator die adviseert over integriteitkwesties.

Vertrouwenspersonen

Tiemen de Geeter is de vertrouwenspersoon in het kader van de klokkenluidersregeling. Hij kan ook bij integriteitkwesties benaderd worden.

Ambtseed

We vragen onze (nieuwe) medewerkers om de ambtseed af te leggen. Dit geldt ook voor tijdelijke krachten. We gaan een schriftelijk verklaring vragen aan *externe* tijdelijke krachten (uitzendkrachten, gedetacheerden, payrollers etc.)

Declaraties

De declaraties van bestuurders zijn transparant en opvraagbaar.

Informatiemanagement

De inspanningen op het terrein van Informatiemanagement worden vooral gevoed vanuit het Informatiebeleidsplan, de ontwikkeling van de dienstverlening (zaakgericht werken, digitaal loket) en landelijke ontwikkelingen zoals 3D's, overheidsparticipatie, privacy discussie, etc. Hierin nemen we diverse randvoorwaarden op om de dienstverlening aan de burger en de interne organisatie verder te verbeteren en om (landelijke) ontwikkelingen op een kwalitatief hoogwaardige en bedrijfsmatige manier te

kunnen realiseren. Gezien deze ontwikkelingen werken we in 2016 verder aan de afstemming van deze ontwikkelingen op de bedrijfsvoering, waarbij speciale aandacht is voor informatiebeveiliging en privacy.

Om één en ander in goede banen te leiden en af te stemmen op de dienstverlening, pakken we de doorontwikkeling en nieuwe ontwikkelingen projectmatig op. Naast deze manier van werken, is een goed functionerende ICT-infrastructuur van essentieel belang en dat we streven naar de noodzakelijke standaardisatie en harmonisatie binnen onze organisatie. De basisinrichting is op een goed niveau.

Doordat de gemeentelijke organisatie de komende jaren volop in beweging is moeten we keuzes maken. Deze keuzes vertalen zich in het zoveel mogelijk afstemmen van de middelen en mogelijkheden op wensen en behoeften van bestuur, ambtenaren, burgers en bedrijven. De informatiehuishouding moet zich in 2016 en de daarop volgende jaren dan ook verder ontwikkelen. Dit kost tijd en geld. Grofweg zullen de inspanningen zich gaan richten op:

- Het verder digitaliseren en automatiseren van de bedrijfsvoering. Hierdoor kan de gemeentelijke organisatie effectiever, efficiënter en professioneler werken (meer doen met hetzelfde aantal mensen). Zaakgericht werken en verbouwing van de huisvesting zullen hierbij een grote rol spelen;
- Het koppelen van de interne gemeentelijke informatievoorziening aan de:
 - landelijke informatievoorziening (denk hierbij aan het Nationaal UitvoeringsProgramma);
 - informatievoorziening van derden (bijvoorbeeld SDOA, Hameland, ODA en ketenpartners waar een relatie mee is of komt binnen de 3D's;
- De (digitale) dienstverlening zodanig faciliteren dat de dienstverlening richting de burgers, bedrijven, verenigingen en instelling op elk gewenst moment en plek kan plaatsvinden;
- Het veilig kunnen vastleggen en uitwisselen van informatie. Informatiebeveiliging en privacy zijn hierbij sleutelwoorden;
- Het in stand houden van een goede, flexibele en stabiele informatiehuishouding.

Informatiebeveiliging

Wij zijn verantwoordelijk voor het op orde hebben van onze informatiebeveiliging. Deze verantwoordelijkheid gaat verder dan de eigen organisatie en geldt voor de hele gemeentelijke keten. Burgers en bedrijven, maar ook de ketenpartners, verwachten dat hun gegevens bij ons in veilige handen zijn.

Een veilige en betrouwbare informatievoorziening is daarom van essentieel belang voor de effectiviteit van alle processen. Wij maken deel uit van de informatiemaatschappij: daar liggen kansen om maatschappelijke problemen van de participatiesamenleving op te lossen, de dienstverlening aan burgers en bedrijven te verbeteren en effectief te handhaven. De informatiemaatschappij brengt ook risico's met zich mee. Wij verliezen het vertrouwen van de samenleving als informatie wordt misbruikt of lekt.

Wij hebben ingestemd met de Resolutie 'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente' Met het aannemen van deze resolutie hebben alle gemeenten zichzelf verplicht om werk te maken van informatieveiligheid doordat:

- informatieveiligheid onderdeel is van de collegeambities 2014-2018;
- informatieveiligheid is opgenomen in de portefeuille van de wethouder (R. Hoitink);
- verankering van informatieveiligheid op de gemeentelijke agenda staat, waarbij het college de gemeenteraad informeert. Dit gebeurt door een paragraaf "informatieveiligheid" in het jaarverslag.

Vanuit de behoefte van gemeenten om gezamenlijk op te trekken op het informatiebeveiligingsvlak, is de IBD (Informatiebeveiligingsdienst) opgericht op initiatief van VNG en KING. Aanleiding hiervoor vormen enerzijds de leerpunten uit een aantal grote incidenten op het informatie beveiligingsvlak en anderzijds de collectieve keuze van gemeenten voor coördinatie en ondersteuning op het gebied van informatiebeveiliging. IBD is er voor alle gemeenten en richt zich op bewustwording en concrete ondersteuning om gemeenten te helpen hun informatiebeveiliging naar een hoger plan te tillen.

IBD heeft drie doelen t.w.:

1. Het preventief en structureel ondersteunen van gemeenten bij het opbouwen en onderhouden van bewustzijn als het gaat om informatiebeveiliging. Door aansluiting kan er ook specifieke dienstverlening aan onze gemeente plaatsvinden.
2. Het leveren van integrale coördinatie en concrete ondersteuning op gemeente specifieke aspecten in geval van incidenten en crisissituaties op het vlak van informatiebeveiliging (incidentpreventie, incidentdetectie en incidentcoördinatie).
3. Het bieden van gerichte projectmatige ondersteuning op deelgebieden om informatiebeveiliging in de praktijk van alle dag naar een hoger plan te tillen.

De gemeente Oost Gelre heeft zich onlangs bij de IBD aangesloten. Door periodieke controle, organisatiebrede planning én coördinatie wordt de kwaliteit van de informatievoorziening verankerd binnen de organisatie.

Specifieke Landelijke ontwikkelingen

Basisregistratie Grootschalige Topografie

Het doel van de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) is dat de overheid gebruik maakt van dezelfde basisset grootschalige topografie van Nederland. Topografie is de beschrijving van de fysieke werkelijkheid, de dingen die in het terrein fysiek aanwezig zijn. De BGT is een weergave van deze werkelijkheid in een digitaal bestand. Vanuit dit bestand kan de werkelijkheid worden gepresenteerd in de vorm van kaarten. Voor de grootschalige topografie gaat het om kaarten met een schaal van 1:500 tot 1:5000. Op grond van landelijke regelgeving moet de BGT in 2016 een feit zijn.

Financiën & Control

De financiële en control functie voorziet het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie van actuele en volledige informatie ter ondersteuning van de gemeentelijke beleidsontwikkeling en –uitvoering.

Grip op uitgaven en inkomsten en resultaten

Traditioneel krijgen de elementen 'beheersen' en 'verantwoorden' relatief veel aandacht binnen de control functie. Ze zijn gericht op het verkrijgen van een goedkeurende verklaring bij de jaarrekening.

De burger verwacht van ons bestuur dat de beperkt beschikbare middelen zo doelmatig en doeltreffend mogelijk worden ingezet. Adequate sturing is daarbij voorwaardelijk. Om dit te kunnen bereiken werken we continue aan het verbeteren van de informatiewaarde van begroting en bestuursrapportages. Naast financiële informatie verstrekken we niet-financiële informatie in de vorm van prestatie indicatoren en kritische succesfactoren. Via een bestuurlijk dashboard (scorecard) informeren we het bestuur over het realiseren van de gestelde doelen.

We werken ook aan het verbeteren van de leesbaarheid en toegankelijkheid van begroting en verantwoording. Niet alleen voor het bestuur van de gemeente, maar ook voor haar burgers. Zowel vorm als inhoud krijgen daar bij aandacht. We beschrijven de doelen (wat willen we bereiken) zo helder mogelijk en geven aan wat we gaan doen om deze te bereiken.

De begroting, tussentijdse (voortgangs)rapportage en het jaarverslag stellen we in digitale vorm ter beschikking. In 2016 zal een begrotingsapp beschikbaar komen. Zo krijgt de gemeenteraad snel inzicht in actuele ontwikkelingen die effect hebben op onze begroting.

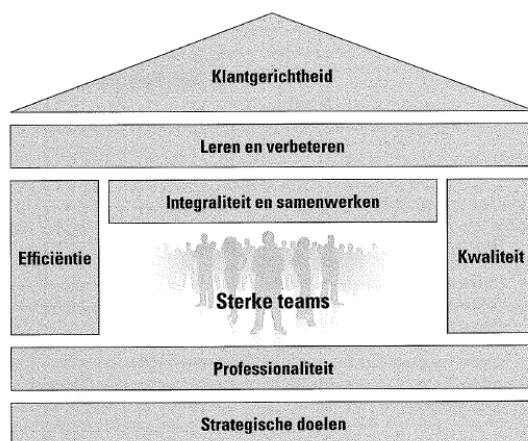
"Beter worden zonder ziek te zijn"

Onze organisatie verandert van een planmatige en sterk productgeoriënteerde organisatie naar een innovatieve organisatie die in staat moet zijn in te spelen op initiatieven vanuit de samenleving. In 2014 zijn we gestart met een aantal sessies om te komen tot innovatieve ideeën voor onze veranderende organisatie. Vanuit een tweetal ambtelijke sessies zijn een aantal ideeën uitgewerkt en gepresenteerd tijdens de begrotingsmarkt 2014. Het zoeken naar innovatieve oplossingen moet echter geen ambtelijk voorstel zijn maar geïnitieerd en gedragen worden door de samenleving van Oost Gelre. Hiervoor is het belangrijk dat de inwoners gaan participeren in het denkproces. Hiervoor zijn in mei 2015 oproepen geplaatst in de Elna en Groenlose Gids. Omdat er te weinig respons kwam zijn in juli een aantal belangrijke mensen/groepen uit de samenleving in Oost Gelre schriftelijk benaderd en gevraagd om aan te schuiven bij een overleg in september. Helaas heeft ook deze oproep onvoldoende respons opgeleverd. We blijven zoeken naar andere manieren om inwoners en organisaties hier bij te betrekken.

Lean management

Sinds 2012 zetten we Lean Management in als instrument om de kwaliteit van onze processen te verbeteren. We richten ons daarbij in het bijzonder op het verkorten van doorlooptijden, besparen van kosten en het verhogen van de kwaliteit. Uitgangspunt is dat we onze processen beoordelen vanuit het klantperspectief; we stellen ons voortdurend de vraag hoe we onze processen vanuit de beleving van de klant het best kunnen inrichten.

In 2015 zijn we begonnen met het optimaliseren van processen rondom de decentralisatie van taken in het sociaal domein. Deze processen worden in 2016 verder geoptimaliseerd. Het integreren van de processen rondom Wmo en Jeugdzorg is één van de uitdagingen

Interne beheersing

Wij willen een organisatie waar de uit beheersingsoogpunt relevante bedrijfsprocessen continu (en zichtbaar) financieel 'in control' zijn. Het 'in control' zijn houdt in dat we zowel opzet, bestaan als (goede) werking van de beheersmaatregelen vaststellen. De noodzakelijke (verbijzonderde) interne controle is afgestemd op de beschreven risico's en getroffen beheersmaatregelen.

De rapportage van de bevindingen en aanbevelingen is beschikbaar vóór aanvang van de interim controle en controle op de jaarrekening door de accountant.

Juridische kwaliteitszorg

Een klein team juristen ondersteunt de organisatie bij vragen van juridische aard. Ook het college krijgt gevraagd en ongevraagd advies. We zorgen ervoor dat medewerkers makkelijk bij onze juristen binnenlopen. Hierdoor adviseren we in een vroeg stadium vanuit juridisch oogpunt, maar ook met een praktijkgerichte blik over beleid, procedures en andere zaken.

Mediation

Het is belangrijk dat wij goed contact hebben met bewoners, bedrijven en anderen. Wij geven daarom sterk de voorkeur aan oplossingen door mediation boven oplossingen die via bezwarenprocedures, klachtenprocedures of de juridische weg tot stand komen. Daarom is het mooi dat we over een eigen registermediator beschikken. Zij is in staat om gesprekken te leiden tussen diverse partijen en om belangen helder te krijgen. Samen komen we dan tot betere oplossingen.

Wij werken samen in de Mediation Groep Achterhoek+. Binnen deze groep kunnen mediators voor elkaars gemeente ingezet worden.

Bezwarencommissie

Wij hebben een onafhankelijke bezwarencommissie. De bezwarencommissie adviseert het college over bezwaren die binnenkomen. Nadat het advies is gegeven is het belangrijk dat er snel een stuk bij het college komt zodat er een beslissing op bezwaar genomen kan worden. We zijn gewend om bij bezwaren te bellen. Samen met de bezwaarmaker onderzoeken we dan of een bezwaarprocedure voor de bezwaarmaker de beste weg is, of dat er andere oplossingen zijn. De bezwarencommissie adviseert in haar jaarverslag om bij de voorbereiding op besluiten op een vergelijkbare manier te kijken naar oplossingen die tegemoet komen aan de belangen van de burger.

Ombudsman

We hebben sinds 2012 een onafhankelijke gemeentelijke ombudsman die klachten behandelt als de interne klachtenbehandeling tot onvoldoende resultaat leidt. De ombudsman doet elk jaar verslag van zijn werkzaamheden in ons jaarverslag.

Paragraaf 4 Financiering

Inleiding

De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) stelt regels aan de financieringsfunctie van gemeenten en biedt een kader voor de beheersing van de risico's die uit deze functie voortvloeien. Op lokaal niveau is deze regelgeving vertaald in een treasurystatuut. De doelstellingen van de treasuryfunctie zijn:

- Het continu zorgen voor voldoende liquiditeit;
- Het minimaliseren van de rentekosten binnen het vastgestelde risicoprofiel;
- Het maximaliseren van de renteopbrengsten binnen het vastgestelde risicoprofiel.

Onder risico's verstaan we renterisico's (vaste schuld en vlottende schuld), kredietrisico's, liquiditeitsrisico's, en koersrisico's. Bij ons zijn alleen eerstgenoemde twee risico's van toepassing.

Ontwikkeling rentepercentage

Renteverwachting CPB				
	2012	2013	2014	2015
Lange rente in %*	1,9	2,0	1,5	0,7

* Bron MEV 2016 van het CPB.

De financiering van onze activa vindt plaats met interne middelen (reserves en voorzieningen, de berekende rente hierover is de bespaarde rente) en met extern aangetrokken geldleningen. De rentelasten van de financieringsmiddelen belasten we intern door aan de diverse producten door middel van de renteomslag. Voor de begroting 2016 houden we 4% rente aan, waarbij we rekening houden met een voordelig financieringsresultaat van € 1.368.377. Door een wijziging van het BBV mogen we de rente over de boekwaarden van de grondexploitaties niet meer bijschrijven. Dit resulteert in een nadeel van € 388.189 in de exploitatie. Het geprognostiseerde financieringsresultaat bedraagt na deze correctie € 980.188 wat is opgenomen in de begroting. De komende verwachte financieringsresultaten zijn verwerkt in het meerjarenperspectief.

Kasgeldlimiet (renterisico op korte schuld)

In de wet Fido staat een begrenzing van de kortlopende middelen die gemeenten mogen opnemen, de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet voor 2016 is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal van € 68.219.821 ofwel € 5.798.685. Bij overschrijding moeten wij weer binnen de norm voor het kort geld (< 1 jaar) komen door het aantrekken van lang geld (> 1 jaar).

Wij willen – binnen de wettelijke grenzen van de kasgeldlimiet – optimaal gebruik maken van deze financieringsbehoefte, tenzij wij een rentestijging op de kapitaalmarkt voorzien. De voordelen hiervan zijn lagere rentekosten en maximale flexibiliteit in de leningenportefeuille.

Renterisiconorm (renterisico op lange schuld)

De renterisiconorm begrenst de rentegevoeligheid van onze vaste schuldpositie. Het renterisico wordt bepaald door de som van het bedrag aan herfinanciering en het bedrag aan renteherzieningen op de vaste schuld. Het percentage voor de risiconorm is volgens ministeriële regeling vastgesteld op 20%. Maximaal 20% van het begrotingstotaal mag dus worden vernieuwd (herfinanciering en/of renteherziening). Doel is dat we onze vaste geldleningenportefeuille zodanig spreiden dat de renterisico's gelijkmatig over de jaren zijn gespreid.

Renterisiconorm			
	2016	2017	2018
Renteherzieningen	0	0	0
Aflossingen	-7.999.234	-6.782.919	-5.788.200
Renterisico	-7.999.234	-6.782.919	-5.788.200
Vastgestelde renterisiconorm	20%	20%	20%
Renterisiconorm	13.643.964	13.589.380	13.558.521
Toets renterisiconorm			
Renterisico	-7.999.234	-6.782.919	-5.788.200
Renterisiconorm	13.643.964	13.589.380	13.558.521
Ruimte	5.644.730	6.806.461	7.770.321

Tabel 2.5 Renterisiconorm

Uit tabel 2.5 blijkt dat wij voor de komende jaren ruim binnen de gestelde normen blijven

Kredietrisico

Kredietrisico's ontstaan door het verstrekken van leningen en gemeentegaranties. Het treasurystatuut bepaalt dat uitgezette gelden en garanties alleen tot stand komen indien zij een publieke taak dienen. Het uitzetten van gelden wanneer overtollige middelen aanwezig zijn, is toegestaan als zij een prudent karakter hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomsten door overmatig risico aan te gaan.

Het volgende overzicht geeft inzicht in de samenstelling van de verstrekte geldleningen per ultimo 2015, gesplitst naar risicogroep:

Risicogroep	(hypothecaire)zekerheid	Restant schuld in €
1. Woningcorporaties	Ja	27.807.283
2. Instellingen ouderenzorg	Ja	2.063.710
3. Nutsbedrijven		501.277
4. Sport en culturele instellingen		4.602
5. Ambtenaren	Ja	5.525.487

Tabel 2.6 verstrekte geldleningen ingedeeld per risicogroep

De gelden onder 1 tot en met 3 zijn verstrekt voor het verrichten van de publieke taak. De onder 4 verstrekte gelden ondersteunen drie instellingen met een sportief of sociaal-cultureel doel. De geldleningen aan ambtenaren zijn verstrekt op grond van de destijds bestaande hypotheekregelingen.

Financieringsbehoefte

Naar verwachting is er eind 2015 geen liquiditeitsoverschot. Investerings financieren we eerst uit eigen middelen voordat externe financiering plaatsvindt.

Leningenportefeuille

Het volgende overzicht vermeldt de omvang, het verloop en de gemiddelde rente van de opgenomen geldleningen voor de financiering van gemeentelijke taken:

Leningenportefeuille (inclusief mutaties)	Bedrag	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2016	39.942.075	3,06%
Reguliere aflossingen in 2016	7.999.234	
Stand per 31 december 2016	31.942.841	2,99%

Tabel 2.7 Leningenportefeuille

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat lagere overheden zoals gemeenten, provincies en waterschappen hun geld niet meer kunnen onderbrengen bij reguliere banken, maar verplicht zijn dit bij het Rijk dan wel medeoverheid te doen. Het tijdelijk uitzetten van geld bij derden is verleden tijd.

Alle overtollige middelen in de schatkist moeten we aanhouden. Er zijn vier uitzonderingen; nazorgfondsen zoals die zijn ingesteld op basis van de wet Milieubeheer, middelen op een geblokkeerde rekening bij de belastingdienst, bestaande beleggingen (peildatum 4 juni 2012) en een drempelbedrag. Het drempelbedrag is een minimumbedrag (dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden). Het drempelbedrag voor onze omvang is 0,75% (dit percentage wordt gehanteerd bij een begrotingstotaal lager dan € 100 miljoen) van het begrotingstotaal (€ 68.219.821) € 511.649.

Rentevisie 2016

In deze programmabegroting voor 2016 gaan we voor zowel de rente over de eigen financieringsmiddelen als over nog aan te trekken externe financieringsmiddelen uit van een rentepercentage van 4%. De ontwikkeling van de rente is moeilijk te voorspellen. Op basis van MEV 2016 van het Centraal Planbureau zien wij een dalend rentepercentage t/m het jaar 2015. Kijken we ook naar onze geldleningenportefeuille dan komt de rente lager uit dan het door ons gehanteerde percentage. Om die reden hebben we ook een berekening toegepast met 3% rente en dit opgenomen in het aanvullend dekkingsplan.

Bespaarde rente

In 2016 realiseren we een rente van eigen financieringsmiddelen (bespaarde rente) van € 1.204.495. Deze inschatting baseren we op de algemene reserve (€ 30.112.385, stand 01-01-2016) welke belegd is. We hebben gerekend met een rentepercentage van 4%. Als we gaan rekenen met 3% rente dan valt dit lager uit welke verdisconteerd is in het structureel voordeel van het aanvullende dekkingsplan.

Relatie met paragraaf weerstandsvermogen

Rentes van langlopende geldleningen kunnen fluctueren. Om deze fluctuaties op te kunnen vangen houden we in het weerstandsvermogen rekening met een fluctuatie van 0,25%.

Paragraaf 5 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Wij hebben ongeveer 620 ha. aan openbare ruimte en 37 gebouwen in beheer. Een belangrijk onderdeel van onze begroting richt zich op het onderhoud aan de openbare ruimte en de gebouwen. Om deze kapitaalgoederen op een acceptabel niveau te houden, is goed beheer noodzakelijk. Gelet op de omvang van de te beheren kapitaalgoederen legt deze continue taak een substantieel beslag op de budgettaire middelen.

Overzicht beheerplannen voor begrotingsjaar 2016

Beheerplannen	Door de raad vastgesteld	Looptijd t/m	Financiële vertaling in begroting	Achterstallig onderhoud
Wegen	2008	2012	Ja	Ja *
Riolering	2011	2015	Ja	Beperkt**
Groen			Ja	Nee
Openbare verlichting	2008	2012	Ja	Nee

*Het beheersysteem geeft als onderdeel van het percentage 'onvoldoende' wel achterstallig onderhoud aan, maar het percentage 'onvoldoende' blijft binnen de bandbreedte van het kwaliteitsniveau.

**Het gemeentelijk rioleringsplan 2011-2015 maakt melding van achterstallig onderhoud. Hier is de laatste jaren flink op ingezet en de planning is er op gericht om medio 2016 deze achterstand in te lopen.

Wegen

In het wegenbeleidsplan 2008-2012 is het onderhoudsniveau voor asfalt en elementen (tegels, klinkers) opgenomen. Het niveau voor asfalt en elementen is het referentieniveau R (landelijk basisniveau volgens de CROW). Vanwege de bezuinigingen op het onderhoudsbudget is het onderhoudsniveau voor elementen in 2009 verlaagd naar R- (onder het landelijk basisniveau). In 2015 is gestart met het opstellen van een nieuw wegenbeleidsplan. Met behulp van de jaarlijkse visuele wegininspectie, de vastgestelde onderhoudsniveaus en het beheerprogramma stellen we jaarlijks het onderhoudsprogramma op. Hierbij vindt afstemming plaats met andere disciplines zoals riolering, groen en ruimtelijke ontwikkelingen om kapitaalvernietiging te voorkomen. Daarnaast zijn er wegen die vervangen (rehabilitatie/reconstructie) moeten worden. Deze zijn opgenomen in het programma voor nieuw beleid.

Areaal

De wegbeheerder is geïnteresseerd in oppervlakten en niet in weglengten. Onderhoud is namelijk gebaseerd op oppervlakten.

Het areaal, volgens het beheerprogramma, bedroeg per 25-2-2015:

Verhardingstype	Oppervlak in m ²	% van totaal
Verhard: asfalt	1.270.406 m ²	49%
Verhard: elementen	1.055.296 m ²	40%
Onverhard	277.768 m ²	11%
Totaal	2.603.470 m ²	100%

Ten opzichte van 1-7-2013 zijn er geen wijzigingen in het beheerprogramma.

De lengte van ons wegennet, is ongeveer 405 km. Daarvan is ongeveer 105 km onverhard. Ongeveer 140 km ligt binnen de bebouwde kom.

Kwaliteit wegennet

In april 2015 is de laatste visuele inspectie uitgevoerd.

Financiën

Met het opstellen van een nieuw beleidsplan Wegen is een start gemaakt. Vaststelling zal geschieden in tweede helft 2015 door de gemeenteraad. Daarin komt het aspect financiën uitgebreid aan bod. Alleen onderhoud is niet voldoende; we moeten ook wegen vervangen. Naast de budgetten voor onderhoud moeten we jaarlijks investeren in vervanging van wegen.

De boekwaarde van wegen bedraagt per 1 januari 2016 € 16,4 miljoen, wat resulteert in een bedrag van € 1,7 miljoen aan kapitaallasten. In de begroting 2016 hebben we voor onderhoud wegen een bedrag geraamd van € 658.000.

Riolering

De basis voor het rioolbeheer vormen het beheerpakket, de voortdurende inspecties, de meldingen van burgers en bedrijven en het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Het GRP beschrijft de noodzakelijke activiteiten om de riolering op een acceptabel niveau te houden en aan de wettelijke eisen te laten voldoen. Ook beschrijft het de kosten die hiermee gepaard gaan en de consequenties voor de rioolheffing. De kosten van riolering bestaan uit jaarlijkse onderhoudsuitgaven, de kapitaallasten en uit investeringen die we opnemen in het programma voor nieuw beleid. In september 2011 heeft u het eerste (verbrede) gemeentelijk rioleringsplan 2011-2015 vastgesteld. Hiermee werken we verder aan het beschermen van onze volksgezondheid, het behouden van droge voeten en het bereiken van een goede waterkwaliteit. Dit doen we in goed overleg met onze waterpartner waterschap Rijn en IJssel. In 2015 zijn we gestart met de het opstellen van (het tweede uitgebreide) GRP 2016-2020.

Het GRP 2011-2015 spreekt zich uit om achterstallig onderhoud zoveel mogelijk in te lopen. We gaan er van uit dat we dat eind 2015 begin 2016 zijn ingelopen. Ook geeft het GRP aan dat de basisgegevens van onze riolering van onvoldoende kwaliteit zijn. In de afgelopen jaren hebben we de eerste stappen daarin gezet. In het GRP 2016-2020 zal hier opnieuw aandacht voor nodig zijn.

In 2016 werken we opnieuw verder aan het intensiveren van de structurele samenwerking in de afvalwaterketen met het waterschap Rijn en IJssel. Ook werken we samen met de Regio Achterhoek +2 gemeenten aan de BAW (Bestuurs Akkoord Water) doelen. Om de samenwerking in de afvalwaterketen tussen het waterschap, onze gemeente en de gemeente Winterswijk te borgen is een AWT (Afvalwaterteam) in oprichting. Eind 2015 wordt duidelijk of en zo ja hoe we deze formaliseren. Daarnaast vindt er afstemming plaats met de beheerplannen Wegen Groen en Openbare verlichting en de gebiedsgericht plannen binnen onze eigen organisatie. Alles met het doel om de stijging van de kosten te verminderen de kwaliteit te verhogen en de kwetsbaarheid te verlagen.

De boekwaarde van rioleringswerken bedraagt per 1 januari 2016 € 25 miljoen, met aan kapitaallasten € 2 miljoen. Het jaarlijks onderhoud heeft een omvang van € 465.000, de inkomsten voor rioolrecht zijn geraamd op € 2.400.000. De voorziening bedraagt per 1 januari 2016 € 9,6 miljoen, dit bedrag is nodig om toekomstige investeringen vanuit het GRP te financieren.

Kengetallen:

Omschrijving	2015	2016
Vrijvalriolering	210.787 m1	216.252 m1
Kolken	12.750 stuks	13.000 stuks
Drainageleiding	3.100 m1	3.100 m1
Lijngoten	2.518 m1	2.518 m1
Drukunits	711 stuks	752 stuks
Drukunitsleiding	209.000 m1	176.567 m1
Gemaalunits	27 stuks	27 stuks
Gemaalunitpersleiding	6.380 m1	5.796 m1
Bergbezinkvoorzieningen	9 stuks	9 stuks
IBA's	28 stuks	28 stuks

Openbaar groen en water

Met de invoering van het beeldbestek in 2013 is het gewenste beeld van het openbaar groen vastgesteld. (In de praktijk maakt ook het oppervlaktewater deel uit van het openbaar groen).

Hierbij staan niet de frequenties en maatregelen van het beheer centraal maar de vooraf afgesproken beeldkwaliteit. Het beeldbestek is in goed overleg met Hacron Groen tot stand gekomen. Dit komt de rol van beide organisaties ten goede. De gemeente als regievoerder en Hacron Groen als uitvoerende partij. De beheerkwaliteit wordt binnen een bepaalde bandbreedte uitgevoerd; pieken en dalen zullen praktisch niet meer voorkomen.

In 2016 zullen we verder inzoomen op beleving en beeld. Dat wil zeggen dat we met beplanting meer accenten willen leggen op bijzondere locaties zoals de winkelcentra en dorpskernen.

De burgerparticipatie in het openbaar groen zal verder uitgewerkt worden. De afstemming met Hacron Groen, waarmee een meerjarig contract is afgesloten is daarbij noodzakelijk. Samen zullen we de kaders moeten vaststellen over de inzet van inwoners en organisaties in het openbaar groen. De communicatie

met de inwoners wordt verder geprofessionaliseerd. Meldingen van inwoners worden snel en effectief afgehandeld. Hacron Groen speelt ook daarbij als aannemer een belangrijke rol. Ook in de vorm van toezicht (schouw), inrichting en actief beheer willen we de inwoners meer betrekken. In 2015 zijn de inwoners beter bewust van een eigen en (buurt)gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de openbare ruimte.

De kengetallen voor groen zoals die zijn opgenomen in het beheerplan:

Aantal bomen	38.000	st
Oppervlakte bos, houtsingels en wallen	43	ha
Oppervlakte bosplantsoen	18	ha
Oppervlakte heesterbeplanting	24	ha
Oppervlakte gazon	29	ha
Oppervlakte ruw gras (excl. bermen)	40	ha
Oppervlakte hagen	2,6	ha

Openbare Verlichting

Bij vervanging van masten en armaturen maken wij een duurzame en energiebewuste keuze. Een start met het opstellen van een beleidsplan is in 2015 gemaakt. Vaststelling zal uiterlijk in 2016 door de gemeenteraad geschieden. Het plan geeft aan hoe we met het beheer en onderhoud en de aanleg van de openbare verlichting willen omgaan. We gaan terughoudend om met het uitbreiden van het areaal.

Civieltechnische kunstwerken

Voor het onderhoud van civieltechnische kunstwerken (zoals bruggen en complexe duikers) hebben wij een beheerplan. Met een actualisatie van het beheerplan is in 2015 begonnen. De inspecties van de kunstwerken zijn uitgevoerd. Dit heeft geleid tot een eerste concept beheerplan. Het beheerplan zal eind 2015 geactualiseerd zijn. In dit beheersplan is een onderhoudsregime opgenomen. Daarbij maken we verschil tussen jaarlijkse onderhoudskosten en de uitgaven voor groot onderhoud en vervangingen.

Speelvoorzieningen

Jaarlijks wordt een onafhankelijke veiligheidsinspectie uitgevoerd naar de speeltoestellen en de directe omgeving. Maandelijks vinden omwille van veiligheid en functionaliteit inspecties van de speelvoorzieningen plaats. De geconstateerde gebreken worden direct hersteld zodat de toestellen aan het Attractiebesluit voldoen.

De afdeling ROB zorgt voor het principe 'veilig en schoon'. De afdelingen Communicatie, Welzijn en ROB onderzoeken momenteel op welke wijze we in de nabije toekomst vorm kunnen geven aan het speelplekbeleid.

Gemeentelijke gebouwen

Om deze kapitaalgoederen op een acceptabel niveau te houden is ook hier goed beheer noodzakelijk. Deze 37 gebouwen (en 4 kunstwerken) kunnen grofweg onderverdeeld worden in gebouwen voor eigen gebruik en gebouwen verhuurd aan derden. We beheren deze gebouwen volgens een meerjaren-onderhoudsplanning, als zodanig grotendeels verankerd in de meerjarenbegroting. Het kwaliteitsniveau dat we hanteren is functioneel, sober en duurzaam. (kwaliteitsniveau 3 NEN 2767) Verder hanteren we de regierol en wordt de uitvoering van het beheer door derden gedaan.

Voor zover bekend zijn er geen financiële consequenties t.a.v. het beleidskader. De benodigde budgetten zijn in de begroting opgenomen. Voor een paar gebouwen is het onduidelijk wat er in de toekomst mee gaat gebeuren. Hierdoor stellen we uit oogpunt van beheer gewenste vervangingen uit. Het gemeentehuis (Varsseveldseweg 2) wordt in 2015-2016 aangepast conform het huisvestingsplan. De werkzaamheden worden gecombineerd met gepland groot onderhoud. De beheersplannen zijn door NIBAG begin 2015 geactualiseerd en geïndexeerd. De financiële uitwerking is de grondslag voor de onderhoudsbudgetten.

Financiële uitwerking: Aan onderhoud gebouwen is voor 2016 een bedrag geraamd van € 780.000. De reserve groot onderhoud gebouwen bedraagt per 1 januari 2016 € 816.000.

Kengetallen

De kengetallen voor gemeentelijke gebouwen zoals opgenomen in de meerjarenonderhoudsplanning betreffen 37 gebouwen (locaties) met een totaal BVO van 26.278 m² in onderhoud,

bestaande uit:

- 4 gebouwen voor eigen personeel (inclusief serviceteam)
- 2 brandweerkazernes
- 5 gebouwen voor sport (verenigingen)
- 3 gebouwen voor recreatie (hertenkampen etc.)
- 1 bibliotheek
- 5 gebouwen voor multifunctioneel gebruik
- 3 kinderdagopvang/peuterspeelzaal
- 5 woningen
- 2 muziekkoepeles
- 1 muziekschool
- 3 overige (monumentale) gebouwen (stadstoren, stadsboerderij en dodenhuisje alg. begraafplaats)
- 3 slooppanden
- 4 kunstwerken + overig

Afschrijvingen

Wij hanteren voor de vervangingsinvesteringen de nota afschrijvingenbeleid.

Paragraaf 6 Grondbeleid

Inleiding

Deze paragraaf geeft de visie op het grondbeleid om de doelstellingen uit de programma's te kunnen realiseren. Transparantie van het grondbeleid is om meerdere redenen belangrijk. Door het grote financiële belang, de risico's en in relatie tot de te halen doelstelling. Via het grondbeleid kunnen we beleidsvoornemens invullen. Deze paragraaf geeft inzicht in de wijze van uitvoering van het grondbeleid en de actuele situatie van de grondexploitatie.

Grondbeleid

Grondbeleid is een sturingsinstrument, geen doel op zichzelf maar gereedschap om andere doelen te bereiken. Dit kunnen doelen zijn op het gebied van ruimtelijke ordening, volkshuisvesting of economie. In de nota grondbeleid is vastgelegd hoe wij het grondbeleid vorm wil geven. Kernbegrippen zijn: regie voeren, ten dienste van gemeentelijk beleid en verantwoorde risico's.

Actuele stand van zaken

In het begrotingsjaar 2016 zijn de volgende complexen onderhanden:

Groenlo

- Complex Brouwhuizen: bij dit complex is er samenwerking met private partijen. Bestemmingsplan is in 2009 vastgesteld. Ons aandeel is in kwantitatieve zin beperkt van omvang evenals de daaruit voortvloeiende financiële risico's. Wel geven de ontwikkelaars aan dat het oorspronkelijk geplande volume niet meer haalbaar lijkt. Wij zijn in onderhandeling met de projectontwikkelaar om te komen tot aanpassing van de plannen, waarbij in ieder geval reductie van het aantal woningen zal worden gerealiseerd. De overeenkomst wordt naar verwachting in 2015 gesloten. Vanwege de daling van het bouwvolume daalt ook de bijdrage van de ontwikkelaar. Bij het jaarverslag is al een bedrag van € 400.000 als voorziening opgenomen.
- Complex De Woerd: het bestemmingsplan is vastgesteld in 2010. Het geplande aantal woningen bedraagt 30. Verwacht resultaat is nihil. Kavelverkoop is gestart eind 2010. De belangstelling is tot op heden gering. Inmiddels is besloten het plan wat anders vorm te geven. Meer differentiatie in kavels en een geringer aantal kavels. In 2015 zijn 2 kavels verkocht.
- Complex Beltrumsestraat/Houtwal: De woningbouwvereniging heeft plannen voor de locatie Houtwal. De locatie Beltrumsestraat blijft de locatie van een supermarkt. Wij hebben inmiddels met de Woonplaats overeenstemming bereikt (onder voorbehoud instemming raad) over de realisatie van een 5tal grondgebonden woningen.
- Lichtenvoordseweg/Lievelderstraat: met de LBA is overeengekomen dat er een 3tal woonkavels worden gerealiseerd. De (voorbereiding voor) de bestemmingsplanprocedure is in 2015 aangevangen.

Lichtenvoorde

- Complex Flierbeek de uitgifte van de kavels verloopt redelijk. Het segment rijenwoning loopt goed. De vraag naar 2de kap en vrijstaand is op dit moment gering. De oplevering verwachten we in 2020.
- Bedrijventerrein Lindebrook: Gelet op de economische situatie verwachten we dat de doorlooptijd toe zal nemen. Verwachte oplevering 2025. De financiële risico's zijn gering.
- Richterspoort (voormalig Gezondheidscentrum): op dit terrein zal een Welkoop worden gerealiseerd. Het betreft de verplaatsing uit Zieuwent.
- Lichtenvoorde Centrum Oost: in 2015 is begonnen met de ontwikkeling van een visie en daaruit voortvloeiend, een programma voor de verschillende locaties in dit gebied. Op dit moment is het enige dat zeker is dat het anders wordt, maar de vorm waarin dat zal gebeuren is op dit moment niet aan te geven. Het Programma Keisterk Lichtenvoorde (begonnen in 2015) zal ook voor deze locatie duidelijkheid moeten geven.

Lievelde

Complex Engelse Schans: bestemmingsplan vastgesteld in 2009. Er zijn nog 3 kavels te koop. De oplevering verwachten we in 2018.

Vragender

Complex Eschrand: Bouwrijp maken is gestart in februari 2013. Van de 16 kavels zijn er inmiddels 9 verkocht. De oplevering verwachten in 2022.

Harreveld

Complex Looweg: Verwacht resultaat € 12.500 negatief, oplevering verwacht in 2018.

Mariënvelde

Complex de Boog: Verwacht resultaat € 24.000 negatief, oplevering verwacht in 2018.

Zieuwent: NNIGG: de opzet is dat de Welkoop in Zieuwent gaat verhuizen naar Lichtenvoorde. Daarmee komt de locatie in Zieuwent beschikbaar voor woningbouw. We zijn in overleg met Zieuwents Belang over de definitieve invulling van het gebied. Zodra de invulling definitief is starten we de bestemmingsplanprocedure.

Reserveringen voor risico's grondexploitatie

In de staat van reserves en voorzieningen voor het jaar 2016 zijn ter afdekking van de risico's van grondexploitatie reserves/ gevormd (stand na resultaatbepaling 2014):

- bestemmingsreserve Reserve grondexploitatie € 763.270
- voorziening planschades € 38.506

In totaal hebben we voor de afdekking van risico's voor grondexploitatie een reserve/voorziening gevormd van € 802.000. Op basis van de Nota Grondbeleid 2014 mag de reserve maximaal € 575.000 bedragen. Bij de jaarrekening 2015 zal de bestemmingsreserve Reserve grondexploitatie worden verlaagd tot maximaal € 575.000.

Voorziening voor verwachte verliezen

Voor de complexen waarbij een verlies wordt verwacht is een voorziening gevormd. De voorziening bedraagt per 1 januari 2015 € 1.215.120.

Het betreft de complexen Brouwhuizen, Beltrumsestraat/Houtwal, Lichtenvoordseweg, Eschrand Vragender, Looweg Harreveld en De Boog Mariënvelde.

Overige gronden

De boekwaarde per 1 januari 2015 bedraagt € 754.333.

Afsluiting complexen

We ronden projectfasen gefaseerd af. Nadat deelfases in een complex gereed zijn volgt meteen de administratieve afhandeling, waardoor winstneming mogelijk is. Een en ander conform de nota grondbeleid.

Omschrijving grondexploitatie	Boekwaarde in €	Verwacht resultaat in €	Verwachte oplevering
<i>In exploitatie</i>			
Brouwhuizen	€ 1.813.658	€ 513.500	2025
De Woerd	€ 2.695.176	nihil	2025
Beltrumsestraat/Houtwal	€ 23.873	€ 16.100	2017
Lichtenvoordseweg/Lievelderstraat	€ 356.370	€ 267.500	2016
Flierbeek	€ 813.740	-/- € 64.000	2025
Lindebrook	€ 3.203.008	-/- € 4.000.000	2025
Richterspoort (Voormalig gezondheidscentrum)	€ 132.565	-/- € 27.000	2016
Eschrand Vragender	€ 801.828	€ 381.520	2022
Looweg Harreveld	€ 114.041	€ 12.500	2018
De Boog Mariënelde	€ 42.326	€ 24.000	2018
Engelse Schans Lievelede	-/-€ 9.229	nihil	2018
Totaal	€ 9.987.356	-/- € 2.875.880	

Tabel 2.9 Prognose grondexploitatie

-/- = winst

Voor het verwachte verlies is een voorziening gevormd van € 1.215.120.

Paragraaf 7 Lokale Heffingen

De gemeentelijke belastingen en heffingen vormen een belangrijk onderdeel van onze algemene dekkingsmiddelen.

Overzicht lokale heffingen

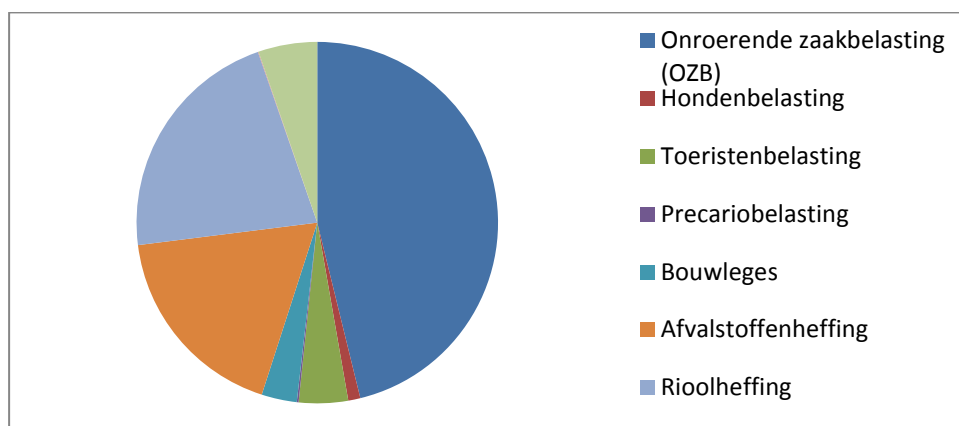
De lokale heffingen bestaan uit belastingen en retributies. De belastingen moeten de algemene uitgaven van de gemeente dekken en zijn in principe vrij besteedbaar. De retributies dekken de kosten die wij maken voor individuele dienstverlening aan de burger (bijvoorbeeld rioolheffing en afvalstoffenheffing). Die zijn dus niet vrij besteedbaar.

In de begroting 2016 hebben wij de begrote bedragen opgenomen voor de heffingen. Ter vergelijking zijn ook de cijfers van de jaarrekening 2014 en de begroting 2015 vermeld.

Omschrijving	Jaarrekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Onroerende zaakbelasting (OZB)	5.026.776	5.091.719	5.117.263
Hondenbelasting	122.293	127.890	120.000
Toeristenbelasting	470.140	483.140	487.488
Precariobelasting	17.696	18.000	18.162
Bouwleges	527.383	350.000	350.000
Afvalstoffenheffing	2.017.769	2.000.000	2.000.000
Rioolheffing	2.452.390	2.400.000	2.400.000
Marktgeden	6.894	6.621	6.681
Overige leges	632.406	570.024	584.227
Totaal	11.273.747	11.047.394	11.083.821

Tabel 2.10 Gemeentelijke heffingen voorgaand, huidig en volgend jaar

De lokale heffingen maken een belangrijk deel uit van de inkomsten van de gemeente. In het begrotingsjaar 2016 zal 16% van de inkomsten van de gemeente Oost Gelre afkomstig zijn uit lokale heffingen.

Grafiek 1 Opbouw lokale heffingen 2016

Tarieven beleid

Voor diverse lokale heffingen gelden wettelijke voorschriften, bij retributies geldt dat de opbrengst maximaal 100% van de kosten mag bedragen. Voorbeelden hiervan zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Bij de overige lokale heffingen mogen de opbrengsten van de totale legesverordening de kosten niet overschrijden.

Algemene uitgangspunten

Onze retributies zijn gebaseerd op 100% kostendekkendheid. De tarieven van de lokale heffingen worden jaarlijks gecorrigeerd met het inflatiepercentage. Voor het jaar 2016 gaan we uit van een inflatiecorrectie van 0,9%.

Kostendeekkende tarieven

Voor de tarieven van de riool- en afvalstoffenheffing geldt het uitgangspunt van 100% kostendeekkend, inclusief omzetbelasting. De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffing stellen we jaarlijks vast op basis van de verwachte kosten. De werkelijke kosten kunnen dus afwijken. Bij het samenstellen van de jaarrekening moet blijken of de heffingen correct zijn vastgesteld en verrekenen we eventuele verschillen. Deze verschillen nemen we bij de eerstvolgende begroting mee in de berekening van de voorgestelde tarieven voor dat begrotingsjaar. De definitieve tariefvoorstellen voor belastingen, leges en heffingen bieden we december 2015 ter vaststelling aan.

Ontwikkeling van de diverse lokale heffingen

Onroerende zaakbelasting

Onze belangrijkste autonome inkomstenbron is de onroerende zaakbelasting (OZB). De waarde van het onroerend goed vormt de basis voor de belastingheffing. De hoogte van de OZB berekenen we naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak. Voor de OZB stellen we voor uit financiële noodzaak een trendmatige verhoging van het tarief door te voeren. Voor 2016 gaat het om een structurele verhoging van de opbrengst van 1,75%.

Afvalstoffenheffing

De kosten voor het ophalen en verwerken van de afvalstromen van de huishoudens mogen wij doorberekenen aan onze burgers. De afvalstoffenheffing gebeurt volgens het Diftar. Diftar staat voor: geDIFferentieerd TARief afvalstoffenheffing; de vervuiler betaalt. Diftar betekent in de praktijk dat elk huishouden een basisbedrag betaalt. Daarnaast betalen de inwoners voor de hoeveelheid afval die zij aanbieden. De heffing van 2016 geschiedt op basis van het aantal ledigingen. Het definitieve tariefvoorstel wordt in december 2015 vastgesteld. Daarbij gaan wij er vanuit dat het omgekeerd inzamelen een positief effect heeft op het tarief afvalstoffenheffing.

Rioolrecht

De kosten voor het beheer (aanleg, vervanging en onderhoud) van het rioleringsstelsel mogen wij aan de gebruikers van het riool doorberekenen. Wij leggen de rioolheffing op basis van het werkelijke verbruik van water door de gebruikers op. De aanslag en de inning is uitbesteed aan Vitens.

Ontwikkeling tarieven rioolheffing

Rioolheffing	2015	2016
Tarief per m ³	€ 1,48	€ 1,48

Tabel 2.12 Ontwikkeling tarieven rioolheffing

Het definitieve tariefvoorstel bieden we in december 2015 ter vaststelling aan.

Hondenbelasting

Wij mogen hondenbelasting opleggen. De opbrengst van de hondenbelasting is bestemd voor de algemene middelen. Dit betekent dat we de belasting niet specifiek hoeven besteden aan doelen die van tevoren zijn vastgesteld. Wij hebben voor de hondenbelasting een progressief tarievenstelsel vastgesteld, waarbij de eigenaar met meer dan één hond een hoger bedrag per hond betaalt.

Ontwikkeling tarieven hondenbelasting

Hondenbelasting	2015	2016
Eén hond	€ 50,00	€ 50,40
2 ^e en elke volgende hond, per hond	€ 78,00	€ 78,60
Kenneltarief	€ 197,50	€ 199,20

Tabel 2.13 Ontwikkeling tarieven hondenbelasting

Toeristenbelasting

Wij heffen vergoeding voor het houden van verblijf met overnachting. Aan niet-ingezetenen heffen we een vergoeding in de vorm van toeristenbelasting.

Ontwikkeling tarieven toeristenbelasting

Toeristenbelasting	2015	2016
Per persoon per overnachting	€ 1,00	€ 1,00

Tabel 2.14 Ontwikkeling tarieven toeristenbelasting

Lokale lastendruk

In tabel 2.15 staat wat een gemiddeld huishouden in de gemeente Oost Gelre in 2016 aan gemeentelijke heffingen gaat betalen.

Gezin wonen in een eigen huis (waarde € 200.000) en één hond		
	Situatie 2015	Situatie 2016
Onroerende zaakbelasting	€ 211,50	€ 215,20
Hondenbelasting	€ 50,00	€ 50,40
Afvalstoffenheffing (15x grijs)	€ 196,50	€ 198,25
Rioolrecht (bij een verbruik van 120m ³)	€ 177,60	€ 177,60
Totaal	€ 635,60	€ 641,45

Gezin wonen in een huurhuis (waarde € 200.000) en één hond		
	Situatie 2015	Situatie 2016
Onroerende zaakbelasting	€ 0,00	€ 0,00
Hondenbelasting	€ 50,00	€ 50,40
Afvalstoffenheffing (15x grijs)	€ 196,50	€ 198,25
Rioolrecht (bij een verbruik van 120m ³)	€ 177,60	€ 177,60
Totaal	€ 424,10	€ 426,25

Tabel 2.15 Situatie lokale lastendruk gemiddeld huishouden

De belastingdruk per inwoner is het totaal van de opbrengsten van de onroerend zaakbelasting, rioolrechten en afvalstoffenheffing gedeeld door het totaal aantal inwoners. Onderstaand overzicht geeft het verloop over de jaren 2011 t/m 2015 van de omringende gemeenten.

Belastingdruk per inwoner	2011	2012	2013	2014	2015
Aalten	€ 266	€ 267	€ 265	€ 260	€ 261
Berkelland	€ 376	€ 373	€ 373	€ 382	€ 385
Bronckhorst	€ 346	€ 341	€ 347	€ 366	€ 371
Montferland	€ 311	€ 314	€ 319	€ 333	€ 338
Oost Gelre	€ 304	€ 311	€ 327	€ 318	€ 319
Oude IJsselstreek	€ 321	€ 308	€ 317	€ 323	€ 335
Winterswijk	€ 357	€ 367	€ 387	€ 390	€ 397

Tabel 2.17 Belastingdruk per inwoner

Gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid

Wij zijn bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. Bij ons is het kwijtscheldingsbeleid van toepassing op de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de onroerende zaakbelasting. We passen het meest ruime kwijtscheldingsbeleid toe en verlenen automatisch kwijtschelding aan bijstandsgerechtigden.

Kwijtschelding			
	Jaarrekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Verleende kwijtschelding	€ 120.816	€ 110.000	€ 120.000
Aantallen	403	400	400

Tabel 2.18 Kwijtschelding

BIJLAGEN

Bijlage 1 Vergelijking begroting 2016 versus begroting 2015

In de bijlage vindt u een overzicht van de lasten en baten op productniveau. Hiermee krijgt u op productniveau inzicht in de ontwikkeling van de begroting 2016 ten opzichte van de versus begroting 2015.

Programma 1: Leefomgeving

Product	Omschrijving	Begroting 2015			Begroting 2016		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
120	Brandweer en rampenbestrijding	-1.567.792	40.000	-1.527.792	-1.685.355	40.000	-1.645.355
140	Openbare orde en veiligheid	-649.551	35.474	-614.077	-627.986	35.794	-592.192
210	Wegen, straten en pleinen	-3.856.163	78.004	-3.778.159	-3.895.702	84.595	-3.811.107
211	Verkeersmaatregelen te land	-703.728	1.576	-702.152	-747.100	1.590	-745.510
212	Openbaar vervoer	-41.693	0	-41.693	-42.725	0	-42.725
214	Parkeren	-213	0	-213	-400	0	-400
531	Groene sportvelden en terreinen	-272.007	34.445	-237.562	-265.397	34.755	-230.642
550	Natuurbescherming	-128.878	11.269	-117.609	-61.538	11.280	-50.258
560	Groenbeheer	-2.403.227	0	-2.403.227	-2.366.612	0	-2.366.612
721	Afvalverwijdering en reiniging	-1.601.671	150.000	-1.451.671	-1.612.742	150.000	-1.462.742
722	Riolering en waterzuivering	-2.078.170	1.064.294	-1.013.876	-2.002.505	965.284	-1.037.221
723	Milieubeheer	-1.476.491	5.075	-1.471.416	-961.921	5.121	-956.800
725	Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	0	2.000.000	2.000.000	0	2.000.000	2.000.000
726	Baten rioolrechten	0	2.400.000	2.400.000	0	2.400.000	2.400.000
729	Huishoudelijk/bedrijfsafvalwater	-505.036	0	-505.036	-494.132	0	-494.132
730	Hemelwater	-640.011	0	-640.011	-627.076	0	-627.076
810	Ruimtelijke ordening	-1.150.723	273.707	-877.016	-1.070.718	118.902	-951.816
820	Woningexploitatie/woningbouw	-116.785	0	-116.785	-132.978	0	-132.978
821	Stads- en dorpsvernieuwing	-14.240	0	-14.240	-14.702	0	-14.702
822	Overige volkshuisvesting	-848.383	34.980	-813.403	-844.053	34.752	-809.301
823	Bouwvergunningen	0	350.000	350.000	0	350.000	350.000
830	Bouwgrondexploitatie	-681.909	623.966	-57.943	-719.376	687.090	-32.286
980	Mutaties reserves	-12.764	521.000	508.236	0	912	912
Totalen programma 1		-18.749.435	7.623.790	-11.125.645	-18.173.018	6.920.075	-11.252.943

Programma 2: Onderwijs, educatie en vrijetijdsbesteding

Product	Omschrijving	Begroting 2015			Begroting 2016		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
420	Openbaar basisonderwijs	-4.871	0	-4.871	-4.827	0	-4.827
421	Openbaar basisonderwijs, huisv.	-112.102	2.691	-109.411	-111.095	2.733	-108.362
422	Bijzonder basisonderwijs	-636.801	3.600	-633.201	-646.003	4.500	-641.503
423	Bijzonder basisonderwijs, huisv.	-1.377.870	24.705	-1.353.165	-1.384.787	23.681	-1.361.106
432	Bijzonder (voortgezet) speciaal onderwijs	-1.014	0	-1.014	-935	0	-935
433	Bijzonder (voortgezet) speciaal onderwijs, huisvesting	-388.370	2.543	-385.827	-316.770	2.566	-314.204
443	Bijzonder voortgezet onderwijs, huisvesting	-1.051.253	3.835	-1.047.418	-1.074.765	3.870	-1.070.895
480	Gemeenschappelijke baten en lasten onderwijs	-486.026	165.500	-320.526	-418.975	165.500	-253.475
510	Openbaar bibliotheekwerk	-503.637	50.400	-453.237	-479.102	50.854	-428.248
511	Vormings- en ontwikkelingswerk	-268.893	2.967	-265.926	-268.878	2.994	-265.884
530	Sport	-2.101.621	98.974	-2.002.647	-1.890.197	84.504	-1.805.693
540	Kunst	-19.955	0	-19.955	-20.427	0	-20.427
541	Monumenten/oudheidkunde	-755.944	12.119	-743.825	-323.563	11.985	-311.578
560	Toerisme en volksfeesten	-561.851	55.255	-506.596	-587.543	54.562	-532.981
980	Mutaties reserves	0	985.393	985.393	0	309.559	309.559
Totalen programma 2		-8.270.208	1.407.982	-6.862.226	-7.527.867	717.308	-6.810.559

Programma 3: Zorg, inkomen, werkgelegenheid en economie

Product	Omschrijving	Begroting 2015			Begroting 2016		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
310	Handel en ambacht	-461.663	2.314	-459.319	-215.904	2.335	-213.569
311	Leges markt	0	6.621	6.621	0	6.681	6.681
580	Overige recreatieve voorz.	-513.577	12.018	-501.559	-445.996	12.126	-433.870
610	Bijstandsverlening	-5.024.667	3.532.132	-1.492.535	-5.627.182	4.024.919	-1.602.263
611	Sociale werkvoorziening	-8.257.599	0	-8.257.599	-7.803.999	0	-7.803.999
614	Gemeentelijk minimabeleid	-885.244	0	-885.244	-928.498	0	-928.498
623	Re-integratie / participatievoorz.	-669.083	0	-669.083	-618.096	0	-618.096
641	Tehuizen	-289.424	293.014	3.590	-248.068	253.654	5.586
650	Kinderdagopvang	-418.188	0	-418.188	-421.177	0	-421.177
661	Maatwerkvoorz. Natura materieel Wmo	-524.035	0	-524.035	-513.225	0	-513.225
662	Maatwerkvoorz. Natura immaterieel Wmo	-5.147.784	0	-5.147.784	-5.279.004	92.400	-5.186.604
667	Eigen bijdragen maatwerkvoorz. en opvang Wmo	0	812.438	812.438	0	688.226	688.226
670	Algemene voorz. Wmo en Jeugd	-1.724.415	3.375	-1.721.040	-2.091.070	2.700	-2.088.370
671	Eerstelijns loket Wmo en Jeugd	-3.790.913	3.494	-3.787.419	-2.282.514	6.750	-2.275.764
672	PGB Wmo en jeugd	-2.773.883	0	-2.773.883	-2.888.473	0	-2.888.473
680	Individuele voorz. Pgb Jeugd	0	0	0	0	0	0
682	Individuele voorz. Natura Jeugd	-3.946.883	0	-3.946.883	-4.675.995	0	-4.675.995
683	Veiligheid, Jeugdreclassering & opvang Jeugd	-503.758	0	-503.758	-491.672	0	-491.672
687	Ouderbijdrage individuele voorz. en opvang Jeugd	0	0	0	0	0	0
714	Openbare gezondheidszorg	-435.702	0	-435.702	-442.241	0	-442.241
715	Jeugdgezondheid, uniform deel	-5.518	0	-5.518	0	0	0
724	Lijkbezorging	-4.033	0	-4.033	-4.364	0	-4.364
921	Integratie- en decentralisatieuitk.	0	2.682.309	2.682.309	0	2.487.468	2.487.468
923	Integratie uitk. Sociaal domein	0	20.435.969	20.435.969	0	19.076.673	19.076.673
936	Baten toeristenbelasting	0	483.140	483.140	0	487.488	487.488
980	Mutaties reserves	-650.000	1.020.000	370.000	0	0	0
Totalen programma 3		-36.026.369	29.286.824	-6.739.515	-34.977.478	27.141.420	-7.836.058

Programma 4: Bestuur, bedrijfsvoering en dienstverlening

Product	Omschrijving	Begroting 2015			Begroting 2016		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
001	Bestuursorganen	-1.605.547	0	-1.605.547	-1.531.000	0	-1.531.000
002	Bestuursondersteuning	-1.247.859	0	-1.247.859	-1.375.632	0	-1.375.632
003	Burgerzaken	-1.600.595	0	-1.600.595	-1.530.171	0	-1.530.171
004	Baten secretarieleges	-146.000	452.240	306.240	-146.000	456.310	310.310
005	Bestuurlijke samenwerking	-167.301	0	-167.301	-150.135	0	-150.135
006	Bestuursondersteuning raad/rekenkamer	-209.394	0	-209.394	-209.105	0	-209.105
330	Nutsbedrijven	-227.480	350.652	123.172	-19.199	402.737	383.538
911	Geldlen. en uitzettingen < 1 jaar	0	10.000	10.000	0	10.000	10.000
913	Overige financiële middelen	-5.257	76.530	71.273	-5.082	76.530	71.448
914	Geldlen. en uitzettingen > 1 jaar	-229.891	3.421.304	3.191.413	-199.723	3.508.400	3.308.677
921	Algemene uitkering	0	21.483.819	21.483.819	0	22.127.462	22.127.462
922	Algemene baten en lasten	-1.112.888	0	-1.112.888	-273.677	0	-273.677
930	Uitvoering wet WOZ	-328.603	0	-328.603	-299.458	0	-299.458
931	Baten onroerende zaakbelastingen gebruikers	0	828.072	828.072	0	835.525	835.525
932	Baten onroerende zaakbelastingen eigenaren	0	4.243.546	4.243.546	0	4.281.738	4.281.738
937	Baten hondenbelasting	0	127.890	127.890	0	120.000	120.000
939	Baten precariorechten	0	18.000	18.000	0	18.162	18.162
940	Lasten heffing/invord. belasting	-54.794	35.120	-19.674	-54.021	35.436	-18.585
960	Saldo kostenplaatsen	-127.530	0	-127.530	-159.317	0	-159.317
980	Mutaties reserves	-387.662	1.131.044	743.382	-1.930.902	1.609.597	-321.305
Totalen programma 4		-7.450.801	32.178.217	24.727.416	-7.883.422	33.481.897	25.598.475

Bijlage 2: voorstellen van nieuw beleid voor de periode 2016 - 2019

Totaal overzicht van de voorstellen van nieuw beleid per programma.

	investering				exploitatiekosten			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Programma 1 Leefomgeving	6.374.500	4.054.000	6.241.500	4.755.000	1.369.507	928.300	1.394.453	1.747.520
Programma 2 Onderwijs, educatie en vrijetijdsbesteding	-	-	-	-	-	-	-	-
Programma 3 Zorg, inkomen, werkgelegenheid en economie	80.000	100.000	100.000	-	80.000	100.000	100.000	-
Programma 4 Bedrijfsvoering en dienstverlening	202.000	45.000	90.000	65.000	220.480	218.280	119.880	135.480
Totaal investeringsniveau	6.656.500	4.199.000	6.431.500	4.820.000				
Totaal budgettair beslag					1.669.987	1.246.580	1.614.333	1.883.000
Resumé								
Dekking ten laste van de voorziening rioleringen					202.107	367.400	578.233	724.900
Dekking ten laste vrij besteedbare reserve					1.148.500	395.000	275.000	175.000
Structureel voorgaande jaren						319.380	484.180	761.100
Bijkomende te dekken budgettaire lasten per jaar					319.380	164.800	276.920	222.000
nieuw beleid per jaar verdeeld in								
incidenteel nieuw beleid					1.148.500	395.000	275.000	175.000
structureel nieuw beleid					521.487	851.580	1.339.333	1.708.000
					1.669.987	1.246.580	1.614.333	1.883.000

PROJECTENBUREAU

omschrijving	aanschrijvings termijn	product	programma	investering				budgettaire lasten				status	dekkingswijze	opmerkingen
				2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019			
Verdere ontwikkeling programma stad Groenlo	1		1	275.000				275.000				wenselijk	vrije reserves	Herinrichting t.b.v. verbinding Centrum - Marveld
Gevelaanp. Winkelverplaatsing, Burgerinitiatieven	1		1		50.000	50.000	50.000		50.000	50.000	50.000	noodzakelijk	vrije reserves	Subsidie/stimuleringsregelingen voor centrum Groenlo
Ruurloseweg, Houtwal, Walstraat	25		1			565.000				45.200	45.200	wenselijk	algemene dekkingsmiddelen	Initiatief uit Groenlo. Ontwerp is gemaakt inclusief een kostenraming.
Ruurloseweg, Houtwal, Walstraat riolering	30		1			775.000				56.833	56.833	wenselijk	rioolfonds	
Brug Eibergseweg	25		1				1.215.000				97.200	wenselijk	algemene dekkingsmiddelen	Initiatief uit Groenlo. Ontwerp is gemaakt inclusief een kostenraming.
Ontwikkeling programma Keisterk Lichtenvoorde	1		1	100.000				100.000				noodzakelijk	vrije reserves	
Besselinkschans wateropgave Lichtenvoorde	25		1	290.000	60.000			23.200	28.000	28.000	28.000	noodzakelijk	algemene dekkingsmiddelen	Om de doelstelling van het project te behalen dienen maatregelen in zowel het oppervlaktewatersysteem als het rioleringsstelsel te worden gerealiseerd, kortom de gezamenlijke wateropgave. Het betreffen de maatregelen: a) Bypasses van de Weijenborgerbeek naar de Flierbeek en van de Visserij- / Vragenderbeek naar de Besselinkbeek. b) Retentiegebieden in het brongebied van de Baaksebeek die het teveel aan water naar benedenstrooms gebieden waaronder het stedelijk gebied van Lichtenvoorde opvangen c) Diverse overige aanpassingen en optimalisaties aan het watersysteem (aanpassen watergangen en duikers) d) Aanpassing riolering De Kamp en Vragenderweg e) Noodoverlaat onder de rotonde Lieveiderweg - Edisonstraat f) Aanleg recreatiepaden en voorzieningen g) De Weijenborger- Visserij- en Vragenderbeek inrichten volgens SED maatregelen.
SOK 2 wateropgave Lichtenvoorde riolering	30		1	756.000	154.000			55.440	66.733	66.733	66.733	noodzakelijk	rioolfonds	
Engelse Schans	1		1	125.000	125.000	125.000	125.000	125.000	125.000	125.000	125.000	wenselijk	vrije reserves	- Aanpassing rijksmonument "De Engelse Schans". Het rijksmonument wordt structureel geschikt gemaakt voor evenementen. Tegelijkertijd wordt het monument meer vrij in de omgeving gelegd o.a. door realisatie van een wandelpad. - Beleefbaar maken van de Grolse Linie en daarmee ook de verbinding leggen tussen de Engelse Schans, Lieveide en Groenlo. Omdat de Engelse Schans nu als solitair verdedigingswerk omsloten in een bos verscholen ligt is gekeken hoe de Engelse Schans meer zichtbaar gemaakt kan worden en de relatie met de Grolse Linie 1627 gemaakt kan worden. Door een deel van het bos vrij te maken en dit te verschralen kan hier weer heide ontstaan. Dit draagt bij aan de beleving van de schans die in open (heide)veld is aangelegd. In het budget zitten ook middelen opgenomen voor informatievoorziening en verwijzingen over de plek en de Grolse Linie in het bijzonder. Voor de inrichting van het evenemententerrein worden er voorzieningen aangelegd zodat elektra, water en riool snel voor handen zijn.
Thema planologie natuur	25		1	150.000	150.000	150.000	150.000	12.000	24.000	36.000	48.000	wenselijk	algemene dekkingsmiddelen	Dit betreft halfverharding van een aantal wegen, aanleg van fiets- en wandelwegen, realisatie van parkeerplaatsen ingepast in het groen en aanleg van diverse landschap-elementen in het gebied. Tenslotte gaat het om informatievoorzieningen.
Evenementen			1					25.000				wenselijk	vrije reserves	
Besselinkschans: thema gebiedzones	25		1	300.000				24.000	24.000	24.000	24.000	wenselijk	algemene dekkingsmiddelen	Betreft Infrastructurele voorzieningen Eikendijk en Schansweg. In de structuurvisie Besselinkschans is een aanname gedaan dat 50% gedekt zal gaan worden door subsidies/derden.
Ontwikkeling basismobiliteit Achterhoek			1					63.000				besluit	vrije reserves	Basismobiliteit wordt beschreven als een (vervoer) voorziening waarbij iedereen zich zelfstandig tegen een redelijk tarief kan verplaatsen. Om basismobiliteit in de Achterhoek te garanderen zullen de gemeenten deze vanaf 1-1-2017 zelf moeten organiseren door middel van een regionaal vervoersstelsel. In 2016 worden aanloopkosten /opstartkosten gemaakt met name voor de organisatie van het vervoersstelsel (beheerorganisatie, regiecentrale en aanbesteding van regiecentrale en vervoer). Deze kosten bedragen ca. € 435.000 voor de 7 samenwerkende gemeenten. Door dit bedrag door 7 te delen, is het per gemeente beschikbaar te stellen krediet afgerond € 63.000.
totaal afdeling				1.996.000	539.000	1.665.000	1.540.000	702.640	317.733	431.767	540.967			

AFDELING P&B

omschrijving	afschrijvings termijn	product	programma	investering				budgettaire lasten				status	dekkingswijze	opmerkingen		
				2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019					
Wijzigingen of aanvullingen op overzicht "nieuw beleid 2014 - 2017"			4							30.000				noodzakelijk	vrije reserves	Afgeraamd voor 2015 omdat we minder onderzoek gaan doen.
Monitoren veiligheid, jeugd en dienstverlening.			4							pm	pm	pm	pm			Het bestuur van de VNOG wil de kosten anders verdelen. Dit leidt bij ons waarschijnlijk tot hogere lasten.
Ander verdeelmodel VNOG																
Verhogen budget raad en commissieleden			4							10.000	10.000	10.000	10.000	wenselijk	algemene dekkingsmiddelen	Het is belangrijk dat de raad voldoende budget heeft voor scholing. Deze tijd stelt hoge eisen aan volksvertegenwoordigers. Het is daarom belangrijk om te blijven investeren door middel van training en opleiding. Ook is extra budget nodig voor reiskosten. Hierdoor kunnen we met de raad op excursie gaan. Excursies zijn bedoeld om te leren van wat er in de samenleving speelt en ook kunnen we leren van oplossingen in andere gemeenten. Daarnaast gaan we de raadsvergaderingen op video vastleggen. Deze videoverslaggeving geeft onze inwoners een extra mogelijkheid om betrokken te zijn bij de raadsvergaderingen. Hieraan zijn extra kosten verbonden.
totaal afdeling										0	0	0	0			10.000 40.000 10.000 10.000

AFDELING P&O

omschrijving	afschrijvings termijn	product	programma	investering				budgettaire lasten				status	dekkingswijze	opmerkingen		
				2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019					
Wijzigingen of aanvullingen op overzicht "nieuw beleid 2014 - 2017"			4					75.000	75.000					noodzakelijk	vrije reserves	Om burgerinitiatieven te kunnen faciliteren zijn middelen en uren noodzakelijk
Ondersteuning van projecten in het kader van overheidsparticipatie																
totaal afdeling								0	0	0	0	75.000	75.000			0 0

AFDELING BEO

omschrijving	afschrijvings termijn	product	programma	investering				budgettaire lasten				status	dekkingswijze	opmerkingen		
				2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019					
Wijzigingen of aanvullingen op overzicht "nieuw beleid 2014 - 2017"			4					82.000						noodzakelijk	vrije reserves	Voortvloeiende uit verzekeringsvoorwaarden is hertaxatie eenmaal in de 10 jaar noodzakelijk
Hertaxatie gebouwen	1	5104010	4													
totaal afdeling								0	0	0	0	82.000	0			0 0

AFDELING IM

omschrijving	afschrijvings termijn	product	programma	investering				budgettaire lasten				status	dekkingwijze	opmerkingen	
				2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019				
Wijzigingen of aanvullingen op overzicht "nieuw beleid 2014 - 2017"															
Audit Bag			4							5000			verplicht	vrije reserves	Verplichte audit van de BAG 1 x 3 jaar. We hebben op dit moment 1 oracle server waar alle belangrijke applicaties opstaan. Inzake risicospreiding is het heel raadzaam dit risico te minimaliseren.
Oracle server			4							10000			noodzakelijk	vrije reserves	
Vervanging Ipad's iwm papierfoos vergaderen	5		4	40.000					9.600	9.600	9.600	9.600	noodzakelijk	algemene dekkingsmiddelen	Levensduur van de apparatuur is 3 jaar. Huidige inmiddels aangeschafte Ipad's voor Raad, college en management zullen dan vervangen moeten worden.
Uitbreiding schijfruimte SAN (datagroei, digitalisering, Wabo, multimedia)	5		4	50.000					12.000	12.000	12.000	12.000	noodzakelijk	algemene dekkingsmiddelen	
Aanpassen Digitaal loket voor bestaande zaken (niet zijnde nieuwe ontwikkelingen, dit zit bij dienstverlening)			4						5.000	5.000	5.000	5.000		algemene dekkingsmiddelen	De bestaande digitaal loket behoeft onderhoud. Rekening houdend met 4 dagen per jaar.
Modernisering GBA	5		4	112.000					26.880	26.880	26.880	26.880	noodzakelijk	algemene dekkingsmiddelen	In 2016 gaan wij over van Centric naar Pink, dit in verband met de relatie met Dimpact en de Atos e-suite. Dit is een aangegane verplichting!
Licentiekosten hosting mGBA			4							24.000	24.000	24.000	noodzakelijk	algemene dekkingsmiddelen	Dit zijn de verhoogde licentiekosten.
Uitbreiding memory Servers	5		4		15.000	15.000	15.000			3.600	7.200	10.800	noodzakelijk	algemene dekkingsmiddelen	Door toename van het aantal applicaties en de eis voor meer geheugen per applicatie is het nodig om werkstations meer geheugen toe te kennen. Hierdoor is er extra geheugen capaciteit op de virtuele View servers nodig.
Uitbreiding diskcapaciteit backup oplossing	5		4				40.000					9.600	noodzakelijk	algemene dekkingsmiddelen	Er komt steeds meer data bij die geback-up't moet worden. Gezien de groei de afgelopen tijd is raadzaam hier geld voor te reserveren
Uitbreiding uitwijkcapaciteit in Groenlo	5		4		30.000		10.000			7.200	7.200	9.600	noodzakelijk	algemene dekkingsmiddelen	De capaciteit van de systemen op de hoofdlocatie neemt toe. Hiervoor is het noodzakelijk enigszins in de pas te blijven lopen om te kunnen
Vervanging Servers	5		4			75.000						18.000	noodzakelijk	algemene dekkingsmiddelen	De dataservers hebben er in 2017 ruim 5 jaar opzitten. Onderhoudscontracten zijn dan duurder dan nieuwe servers.
totaal afdeling				202.000	45.000	90.000	65.000	53.480	103.280	109.880	125.480				

AFDELING ONDERWIJS, WELZIJN & ZORG

omschrijving	afschrijvings termijn	product	programma	investering				budgettaire lasten				status	dekkingswijze	opmerkingen	
				2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019				
Wijzigingen of aanvullingen op overzicht "nieuw beleid 2014 - 2017"															
Budget Klein Kernen (vanuit coalitieakkoord 2014 - 2018)			3	80.000	100.000	100.000		80.000	100.000	100.000		noodzakelijk	vrije reserves	Voortzetting Kleine Kernen beleid vanuit het coalitieakkoord	
Realiseren Integraal Educatief Kindercentrum Lichtenvoorde			2	PM								wenselijk		Er is een projectgroep Opvang krimp in het onderwijs, kern Lichtenvoorde, ingesteld welke tot taak heeft de mogelijkheden te verkennen om te komen tot een herschikking van onderwijs- en welzijnsvoorzieningen in de kern Lichtenvoorde. In een nog uit te brengen advies van de projectgroep staat aangegeven dat de vorming van een IEKC in Lichtenvoorde draagvlak heeft bij de betrokken partijen. In dit IEKC is ook huisvesting voor de Hamalandschool, afd. SO en de St. Ludgerusschool (speciale school voor basisonderwijs) opgenomen waardoor de bestaande problematieken bij de huidige school-gebouwen zijn opgelost. Ook de kinderopvang, het peuterspeelzaalwerk en Stichting Zozijn maken deel uit van het IEKC, waardoor het gebouw Varsseveldseweg 14 beschikbaar komt voor andere doeleinden. De kinderopvang, het peuterspeelwerk en Stichting Zozijn betalen een huurvergoeding. Met het realiseren van een IEKC worden ook de gebouwen Van Ostadestraat 17 en Vatsseveldseweg 47 aan de onderwijsbestemming onttrokken. Het effect op de huisvesting van de basisscholen in de kern Lichtenvoorde is niet bekend. Door de projectgroep worden de kosten begroot op € 5,8 miljoen.	
Harreveld/Horizon				PM								wenselijk		In het Integraal Huisvestingsplan van 2010 is de huidige gebouwsituatie beschreven. De school is niet passend gehuisvest. Geadviseerd wordt om 3 opties te onderzoeken, te weten handhaven van (een deel van) het gebouw, renovatie van (een deel van) het gebouw en als derde vervangende nieuwbouw. Voorkeur schoolbestuur gaat vooralsnog uit naar vervangende nieuwbouw. Op basis van normbedragen en een oppervlakte van 1.100 m2 bedragen de kosten circa € 1,8 miljoen (excl. sloop huidige schoolgebouw). Hierbij merken wij op dat aanpassingen aan het huidige schoolgebouw in beginsel voor rekening van het schoolbestuur komen.	
Vervanging 1e kunstgrasveld (aangelegd 2003/2004) bij voetbalvereniging Longa 30 te Lichtenvoorde	10		1	225.000				31.500	31.500	31.500	31.500	noodzakelijk	algemene dekkingsmiddelen	Op grond van een kwaliteitsbeoordeling door een adviesbureau moet het in 2004 aangelegde kunstgras worden vervangen. Het veld vertoont slijtage, te weinig rubber infill en de schokabsorbtie is op sommige plekken afgenomen tot onder de norm. Omdat geen acute nood en ook geen veiligheid in het geding is, is investering opgenomen voor het jaar 2016	
Grolse Veste - uitbreiding grond en inrichten als inrijnruimte/springtuint	1		1	48.500				48.500				wenselijk	vrije reserves	Omdat de buitenbak bij de manege Grolse Veste niet geschikt is voor de springruiters wordt subsidie gevraagd voor aankoop grond en inrichten van een springtuint voor jong en oud. Aanvraag dateert van vóór vaststelling sportvisie. Op meerdere onderdelen voldoet de aanvraag aan de meetlat zoals genoemd in de sportvisie.	
Vervolg aanvraag PSV In Den Bosch (paardensportvereniging) Lichtenvoorde	1		1	40.000				40.000				wenselijk	vrije reserves	Vervolgaanvraag (in maart 2015 is € 60.000,00 beschikbaar gesteld) van deze paarden-sportvereniging voor de volledige realisering van hun clubgebouw/instructieruimte met berging, septic tank, riool en bestrating. Aanvraag dateert van vóór vaststelling sportvisie. Op meerdere onderdelen voldoet de aanvraag aan de meetlat zoals genoemd in de sportvisie. Het restbedrag van de eerste aanvraag minus de aangegeven beschikbaarstelling is hier opgenomen.	
Transities			3	PM								noodzakelijk		Op dit moment is het te verwachten uitgavniveau nog niet volledig in te schatten omdat er nog veel onduidelijkheid is over de invulling van de drie decentralisaties.	
totaal afdeling				393.500	100.000	100.000	0	200.000	131.500	131.500	31.500				

AFDELING ROB

omschrijving	afschrijvings termijn	product	programma	investering				budgettaire lasten				status	dekkingswijze	opmerkingen	
				2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019				
			1												
Rioolreparatieprogramma	30		1		100.000	100.000	p.m.	0	7.333	14.667	14.667	noodzakelijk	roloffonds	we gaan er van uit dat de lopende budgetten inclusief budget 2015 toereikend is tot 2017	
reconstructie wegen	25		1	765.000	765.000	432.500	765.000	61.200	122.400	157.000	218.200	noodzakelijk	algemene dekkingsmiddelen		
reconstructie wegen, riolering	30		1	1.765.000	1.765.000	1.009.000	1.765.000	129.433	258.867	332.860	462.293	noodzakelijk	roloffonds		
rehabilitatie verhardingen	25		1	450.000	450.000	450.000	450.000	36.000	72.000	108.000	144.000	noodzakelijk	algemene dekkingsmiddelen	zie collegevoorstel 29-04-2013 (periode 2014 - 2019)	
Realisatie maatregelen GRP	30		1	85.000	85.000	85.000	85.000	6.233	12.467	18.700	24.933	besluit	roloffonds	het nieuwe GRP wordt in 2016 vastgesteld. Budget 2016 evist contingering van huidige jaar budgetten	
Renovatie gemalen en drukunits	30		1	150.000	150.000	150.000	150.000	11.000	22.000	33.000	44.000	noodzakelijk	roloffonds	vast renovatiebudget voor het langjarig innovatieve bestek mechanische riolering 2015	
Borculoseweg Groenlo Incl. rotonde Ruurloseweg	25		1		100.000	900.000			8.000	80.000	80.000	noodzakelijk	algemene dekkingsmiddelen		
Verbeteren toegankelijkheid openbare ruimte	25		1	100.000	100.000	100.000		8.000	16.000	24.000	24.000	noodzakelijk	algemene dekkingsmiddelen	"gebruiksvriendelijke" infrastructuur c.q. openbare ruimte zodat ouderen langer thuis kunnen blijven wonen.	
Aanleg drie rontondes Hamelandweg meerkosten vlgns raadsbesluit 17-12-2013	25		1	750.000				60.000	60.000	60.000	60.000	noodzakelijk	algemene dekkingsmiddelen		
Vervanging beschoeiing noordzijde gracht			1					235.000				noodzakelijk	vrije reserves	Delen van de beschoeiing met name aan de zijde van de Halve Maan bestaan nog uit verticale paaltjes in deplorabele staat. De beschoeiing dient vervangen te worden om verder afkalven van de oever te voorkomen. De situatie veroorzaakt risico's voor met name vissers. Ook de monumentale bomen worden ondermijnt door uitspoeling en erosie van de oever. Het wordt steeds lastiger om locaties te herstellen omdat houvast ontbreekt. Een aantal jaren geleden zijn de middelen voor het vervangen van de beschoeiing als cofinanciering ingezet voor de reconstructie van het Noorderbastion. Nu heeft de vervanging van de oude beschoeiing de hoogste prioriteit. Het opknippen van het project in meerdere fasen wordt afgeraden. Dit zal kostenverhogend werken en de situatie duld geen verder uitstel.	
Ziekenhuisstraat	25		1			330.000				26.400	26.400	noodzakelijk	algemene dekkingsmiddelen		
Ziekenhuisstraat riolering	30		1			420.000				30.800	30.800	noodzakelijk	roloffonds		
Overige straten	25		1			264.000				21.120	21.120	noodzakelijk	algemene dekkingsmiddelen		
Overige straten riolering	30		1			336.000				24.640	24.640	noodzakelijk	roloffonds		
totaal afdeling				4.065.000	3.515.000	4.576.500	3.215.000	546.867	579.067	931.187	1.175.053				

Bijlage 3: Overzicht verbonden partijen

1. De volgens de rekenkamer gedefinieerde verbonden partijen met een bestuurlijk en aanmerkelijk financieel belang.															
	Vestigingsplaats	Openbaar belang	Bestuurlijke relatie	Collegevertegenwoordiging	Ambtelijke adviseur inhoud	Ambtelijke adviseur financiën	Ambtelijke adviseur totaliteit	Aantal deelnemers	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		verandering	resultaat	Financiële bijdrage
									begin dienstjaar	eind dienstjaar	begin dienstjaar	eind dienstjaar	dienstjaar		
SDOA	Groenlo	De dienst is van en voor de gemeenten (Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk); De dienst staat voor maximale zelfstandigheid op het gebied van arbeid, inkomen en participatie; De dienst is klantgericht, resultaatgericht en levert in haar samenwerking met partners maatwerk; De dienst voert de opgedragen taken uit met betrokken, professioneel en kwalitatief goed personeel; De dienst heeft ambitie en wenst een voortrekkersrol te vervullen	DB-Bestuurslid	AB lid 1: Wethouder R. Hoijtink	Diana Buttner	Kitty Bul	Rudy Peper	3 gemeenten	3.826.000	2.726.000	6.522.000	4.584.000	geen	433.000	4.968.000
				AB lid 2: Wethouder M. Frank											
				AB-Bestuurslid											
Stadsbank Oost Nederland	Enschede	De Stadsbank Oost Nederland is een Gemeenschappelijke Regeling 'van en voor' gemeenten. De missie is om financiële weerbaarheid en eigen kracht van huishoudens te versterken. Dit doen door voortdurend te bouwen aan een betrouwbare, transparante en kwalitatief hoogwaardige uitvoeringsorganisatie, die samen met klanten duurzame resultaten boekt en zich daarover altijd maatschappelijk verantwoord.	AB-Bestuurslid	Lid: Wethouder Frank	Kitty Bul	Kitty Bul	Harry Verheij	22 gemeenten	3.546.000	2.801.900	15.514.000	16.901.800	geen	10.800	160.000
				Plv lid: Wethouder R. Hoijtink											
GGD Gelre - IJssel	Apeldoorn	De GGD is de gezondheidsdienst van en voor de gemeenten Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Hattem, Harderwijk, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk en Zutphen. Centraal bij de GGD staat preventie: het voorkomen van ziekten in de regio.	AB-Bestuurslid	AB lid: Wethouder J. Hoenderboom	Corry de Vries	Wilfried Holtus	Harry Verheij	21 gemeenten	3.507.000	3.145.000	3.467.000	3.887.000	geen	238.000	404.561
				Plv lid: Burgemeester A. Bronsvort											

Bijlage 4

Lijst met afkortingen

ABT	Achterhoeks Bureau voor Toerisme
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AWIR	Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen
BAG	Basis Registratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BEVI	Besluit externe veiligheid inrichtingen
BKP	Beeldkwaliteitsplan
BOA	Bijzondere Opsporings Ambtenaar
BOREA	Brancheorganisatie Re-integratiebedrijven
DMS	Document Management Systeem
B&W	Burgemeesters en Wethouders
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
DIFTAR	Differentiatie Tarieven Afvalstoffenheffing
DURP	Digitale Uitvoering Ruimtelijke Processen
ECB	Europese Centrale Bank
EU/D2	Europese Unie/ Doelstellingenprogramma 2 (gebiedsgericht beleid)
FCL	Financiële classificatie
FIDO	Financiering Decentrale Overheid
GEO	Geografische Informatie
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GPS	Global Positioning System, naam voor een wereldwijd satelliet plaatsbepaling systeem
GSF	Gelderse Sportfederatie
GVVP	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan
HRM	Human Resource Management
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
KBO	Katholieke Bond voor Ouderen
KCC	Klant Contact Centrum
KRW	Kader Richtlijn Water
LOP	Landschapsontwikkelingsplan
LTO	Land- en tuinbouw Organisatie
MARAP	Managementrapportage
MFA	Multifunctionele accommodatie
NOG	Noord en Oost Gelderland
NNIGG	Nog niet in exploitatie genomen gronden
O3	Organisatie Ontwikkelingsplan Oost Gelre
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
OZB	Onroerende Zaak Belasting
PPS	Publiek Private Samenwerking, PPS is een samenwerkingsverband waarbij overheid en bedrijfsleven samen een project realiseren op basis van een heldere taak- en risico verdeling
PUEV	Provinciaal Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid
RAL	Recreatieschap Achterhoek Liemers
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten
ROOV	Regionaal Overleg Openbare Veiligheid
ROVA	Afvaladvies-, regie- en verwijderings organisatie Achterhoek
RC AOGW	Rekenkamercommissie Aalten Oost Gelre Winterswijk
RRGS	Register risicosituaties gevaarlijke stoffen
SCP	Sociaal Cultureel Planbureau
SDOA	Sociale Diensten Oost Achterhoek
SOZA	Sociale Zaken
SWOG	Stichting Welzijn Ouderen Groenlo
SWOL	Stichting Welzijn Ouderen Lichtenvoorde
SZW	Sociale Zaken en Welzijn
TROP	Toeristisch Recreatief Ontwikkelingsplan
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers- verzekeringen
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VNO-NCW	Grootste ondernemingsorganisatie van Nederland, Verbond van Nederlandse ondernemingen (VNO) en Nederland Christelijk Werkgeversbond (NCW)
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijk Ordening en Milieu
VWS	Volkshuisvesting Welzijn en Sport
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WKPB	Wet kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
Wwb	Wet werk en bijstand
Wwnv	Wet werken naar vermogen
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning